



KAUFMANN  
DÁVID  
KÖNYVTÁRA

*B. 216.*





# הנסתרות והנגלות

מאת

זעליג הכהן לויטערבאך.

כמש"נ בהשחרר שנה שניה.

---

וויען, תרל"א.

בדפוס של האדון יאָזעף האַלצוואַרטה.



## הנסתרות והנגלות

הוא אתה הוזה קא מהררא למושקל עפרא מתותי ברעוי דרי חנינא, איל שקיל, לא מסתויע מלהך אין עוד מלבדו כתיב, והאריי למה נקרא שמן כשפים שמכחושון בפמלוא של מעלה? שאני ריח דנפיש זכותיה (סולין ז').

מקום אתי פה לבאר המאמר הזה, ואעיר בו על ענינים רבים ושונים. וזה החלי, ארץ הקדם הרתה כשוף חרמש ואשף, וארץ מצרים ארץ פסילים גדלה שעשועי מנחשים. אשור ובלל מעינה הקסם. שמה שקץ ומרמה יקוננו, והעושים במלאכה הזאת יעורו עיני ההמון בתרמיתם. בהראותם אותותם אותות ויאמין העם כי יש לאל ידם לעשות גדולות ונצורות, לאחוז בכנפות הארץ וינערו האנשים ממנה. מדבר ישימו לאנם מים, ואל מי הם יקראו ויעמדו מגערתם, וכל היקום יתהפך לרוח פיהם כמו לבוש למורת רוח התולדה. המתהפכים בתחבולות ההן לנגר עיני האנשים, שונים למיניהם; אלה בהראותם אות או מופת לעיני פתאים ונמהרי לב אשר בורות ישפיקו, ורק מופתים אהבו, ובאשר לא היה בו ישתעשעו, יחושו לחזות מפעלות ההן וישתאו א' וחכמי לב ידעו כי פעלם מאפע ישחקו עליהם ועל חלומותם. ככה הראה אבנה דקרנא דנפיץ ושדו כריכו דשיראי מנחיריה (סנהדרין י"ז) כי עשה זאת להראות להבוערים המאמינים בשוא נתעה, כי קורי עכביש הנפלאות האלה ולא קצרה ידו מעשותם ויבינו מזה כי יתמהו למחזות שוא ומדוחים (ושארי ליה מאריה לרש"י שפ"ו: אבנה דקרנא מכשף היה, איך נתן לו ד' בן יקר חבר לשמואל, ומדייני גולה (סנהדרין י"ז) יושב בשבת תחכמוני, והתורה אמרה מכשפה לא תחיה) וגם בימינו אלה יעשו זאת בני בלי שם בכל עבר ופנה בעד אגורת כסף לחחיות חצי כשרם. גם עיני ראו איש אוכל לחם, הוציא אחרי כן בלעו מפיו בתבנית חוטי תכלת וארגמן צבע רקמתים, ורב תנא הוא ספר לר"ח (סנהדרין ס"ז), לדידי חזי לי ההוא מעיא דשקליה לספסירא וגוזריה לגמליה וטרף ליה במבלא וקם. ואנכי ראיתי אשה חכמה בחכמת Magie העלתה את נערה משרתה על שלחן גדול, וערכה אותו לאורך השלחן, ותשם מטפחת על ראשו עד מקום צוארו. ותקח חרב ותשחט אותו במקום הצואר ותרם הראש המכוסה במטפחת

(א) נעשה דוקא לסמכס ריח גאלדנערג ז"ל צטינוי קלס, ועם נעים סיר ד' ח"ל:

זה חלק קשי - יום גורל כורי נפש  
אם ישחו בים דאגה, גורש רפש  
יראו כי אולת יד, ועור אין;  
או יפוג לבם, נפשם במ נואשת  
על קש נרף, יחררו להשיג יבשת  
אל מענגים וקוסמים, ישאו לב ועין, —

ותראהו לעיני כל, אז השיכה הראש למקומו, ויזורר הנער ויעמוד, ואתבונן כמראה הזה ואבין תרמיתה עד מהרה. כי השלחן היה מכוסה ביריעה על כל עבריו, ובמקום אשר פשט הנער את צוארו, היה חור בשלחן כמדת הראש (מכוסה לעיני הרואים) ובעת שחפה אותו, נלחץ ראש הנער אל החור ההוא, והשמיכה הריקה (מלאה רוח, כתבנית הראש) הראתה על קערה אחת, ולאות השערתי התבוננתי, כי מהרה לכסית מקום הצואר בשמלה גדולה. וצחקתי בקרבי כאשר עמד איש מלחמה מבין העם, נגש אל הקסמת ויבקשה: לקחת את ראשו ברנע אחד. "אני פי מלך אשמור" השיבה בערטה וחלקת לשון ואיככה אעשה זאת להעומדים תחת דגלו? — כי אך עם משרתה אשר בסודה באה נפשו תעשה האנות. ויש חֶבֶר נובלים רופאי אליל, או אליהם דבר יגונב מן סתרי הטבע. והיו בְּהוֹדֵעַ להם עשב בו חיים לחולו ידוע, יתחפשו באדרת מכשף למען כחש למוץ כעלוקה דם אוכד וְנִבְאָה, ולמען לא יִרְע לאיש שורש סמים למרפא, ויאספו הון רב, כי שבעתים ישלם החמון לעושי נפלאות מאשר יתן לרופא אָמֵן, הלא ידענו כי קליפת עץ, Chinarinde Peruvianischerinde היתה רפואה נעלמה מעין כל חי, מלבד לכומרי יעוואימען, והאיש Robert Tablot רפא לחולי הקדחת אשר חליפות וצבא עמה (ב Wechselfieber בארץ בריטאניא וצרפת, ויעש מעשהו במחשך, הסתיר הדבר מאוד וימכור התרופה הזאת למלך לודוויג הארבעה עשר (ג) ועד השתמשו חרטומי מצרים, כהגיה (ד) וחכמיה בארצם אשר כלה משקה ממימי היאור, Nil Nilus, השולח מים על פני הוצות (ה) בעת יגיה ממקומו ויכסה עין הארץ, ובשובו למקומו יִשְׁאָר במקום אשר עלה תחלה אגמי מים ויגרש רפש ומים, ותבאש הארץ בחום היום, ע"כ מחלה מצרים (שמות מ"ו) ומדוח מצרים הרעים (דברים ז') חָלוּ ביושביה, ויקדמו פני כהניהם חרטומים במיטב כסף לכפר פני

(ב) ואיזו כיון לזה בלעקו (איזו י') חמד עדיך נגדי והצד כעשך עוודי, חליטתו וצד עניי, כי נחלה הקדסה, וועקעלשעצער" כולסה היסה אז, ולא ידעו לה תרופה וכל עם שגח לאיזו, היס נראה לן שהסס יחדש ערו נגדו, כעשו ומאחרו. —

(א) צולך נוסדה החרופה ונולך כפרלה על פני חבל, כי על ידי הנסיכה, Cinchon (Gräfin de) אשה נשנה לעלך סערו נודעה החינארינדע כאשר נפלה למסכ צחולי הקדסה בשנה 1688 וישלח לה כצד חרץ Loxa החינארינדע, והסי כוחה. (צדלנדס) חללגנו וועלטגעשיכטע זייטע 346) וסס כחזו כי נודעה היסה החרופה הזאה להסוון מכנר, לא כן צעלליקלשעדיע (לייסיג 1846) שכתב שס שלח הסהנעו צחינארינדע יושגי הנקוס, והאנהס מלין ידע חליטת חרופה הזאה?

(ד) הונבחר (שנוה צ' ע"ו) כתב שכל עווד יקרא כהן ואפילו ע"ו ור"י ס"ר רב, כי גס ראש על עסקי מדינה יקרא כהן וכן (איזו י"ב) מולך כהנים שולל. חבל הצולר עוללות סס חונר כי בלשון הקדס ענינו סרוה ובלשון עזריה היסנה עקרו עשיר וקלין כי כהנים היו מושלי הלחץ ובזעניוס חשב, שערך הנהל סרוה על מניד עמידוה, מניד Orakel ורעו מלה כניא ע"ס.

(ה) נחמה סיורר כפלה ויקר הנלחה סנה צננה צלחן מלרים, הוח עשך היחור הנמיס אז חלחך ויעשה סורים וכו' צין כל חסיקיו צודד הוח צבולס מיומדה לויניו העלמיים והכניס חסר לחט לחט מהלכס צוואס ובלחסס, גם לא יקדעו ולא יחסרו מועד לחסס וההכרזות עת ינחו ויעצרו חוסק ולא יעצרו וזן הנקן להס כי ילכו הלך. והסכור עדי יסווד לצבולס וכו' לחומים הקדמוים כעצרו מודעה חוקות העצו והסלכותיהס העניקו סחור להס סנדה נעצרו לכל מזינוחיהס לחונר זה כחו לחטים חלמיס חליליסיס. חולס חמני לצ צונונו הסכילו לעולוח קנח החמחיה לכל סחזיון הזה והיח מיי בשויס חסר לא יחסרו מועד לחסס חזורו חסס וכו' וכן הכותוב חסר ונלסון ונעננה יחסיו גס הס סנדה נקסמות להעלות היחור על כל חסיקיו וכו' (שצילי עולם ח"ב צדצרו



האיליים במנחה להסיר מהם כל חלי וכל מרה; והם עשו בערמה ויגהו מהם מזור בכח האיליים (ו) גם הוברי שמים Astrologen חזו להם מחוות שוא, וחזו כוכבים Astrometeorologen הגידו להם: כי תקום רוח סערה מתחוללת ותנעש ותרעש הארץ — או גשם נדבות וכאלה רבות (ז) והיודעים משמרי מזרות Astronomen עש כסיל וכימה ותוצאותיהם, כי בימים יבואו תחפר הלבנה ותבוש החמה (לקו חמה או לבנה) וינבאו למרחוק כי קרוב לבא יום מהומה ומבוכה. יאמרו להרס ולא יזרח, וירא העם מאוד ויבקש סליחה על פשעו לכל ימק בעונו, ותעבור המנחה על פניו. ורבים העמיקו שחתו ועשו להם שרה ושרות וישלחו מרגלים חרש לתור מוצאי ומבואי איש ואיש, למען כביאם אליהם יגלו להם מצפוני לבם ויצררו רוח בכנפיהם, האוב מארץ קולו (ח) ואל כהני און

נוגדים.) הכך רואה מנאור החכם הזה אשר ערס הלליו מנולת קנה לעלות היחור על כל גזוחיו סקילו לחזור: אלהים עולה ען הארץ! ככה נפקחו ללע ללע עיני חלום וימהו חל החללים במרחות החוליה, ובניה אלהים הארץ ומלואם — נהלך ברגש (ועמ' בכוכבי ילקח חלק ל' נד ל"א בנאור הכתוב וסולח נים ע"פ חזונית).

(ו) יום ייודעי הענב דוקי נקרהה וממונים נועיני למה שנוכל ומהם חולי ופגע ללחם ואם רלו שינוחו נהנו סק במחללם ואחרו עמ' הגל פיהם או קללחם נחו (בזכר עוללות שנוח כ"ב).  
 (ז) Astrometeorologie היא הידיעה מנועמד הכוכבים לדעה אם יבוא גשם בזמן הזה, או חום וקטר ומהגור ובהסס רבות. (לא כן הוברי שמים, הם יחשו עתידות לבני אדם אם ימיו אם ימוחו, סיליחו במערכים או לא, והם נקראים Astrologen) ולערתה הוא הנקרא בחזרה נעוקן, ולא כפיר'טי נלשון עוונת ושרות (ע' קדושים י"ט כ"ו) והשרש ענן שחור דעה ר"ג, ולא כפ' י"א שפזח הצחור שמהם אחוסי עיינים ושרשו עין עננין המכונע, אך שרשו ענן, וב'שעי' כ"ו. ג') קרבו מהה בני עננה אכר' שפטי היליים במחלים וכו'. אשר לדעתה יען האויניו בחלותה (אסטרונומיאטורולוגיה) קרא אותם בני עננה, ולענן לשון כעס לעננים, שפתו הי' אדום, ובהללים לאלהי המים והעננים נשקפים אותם והעלו להם נכסים, ונולדתי להחכם היינדין הערענפריד ווארענקרין, דאקטור יצר וועלעווייזיטי בקשרו Entwurf der Hebräischen Alterthümer חיל (S. 15. Nr. 4.) דיה עננים זאגעטן חוים דעם לוגע דער וואלקען הדקם בוויימאר 1782 חיל (S. 15. Nr. 4.) דיה עננים זאגעטן חוים דעם לוגע דער וואלקען דאך לוקיינטיגע פארטער, ווארויך דיה פיליקעטער זיך שפארק לעגעטן עכ"ל. חה (יעייה ג') כי ואלו נקדם ונקדם ועננים כפלשתיים. ויען כי המלרים האויניו בנימי היחור ויעשהו קודם, נלקו נועיני היחור, גם כדונו בני הים, כי ד' רקע הים, ובעמוד עין דבר אל משה, קשהו וכן ענן, לכל יחשבו נחלים כי ענול נים לא ירו עשהה, וירא כי אך בכתו יגרו נים ארלה, ובירו יתלצו כונו נד, השם ענים רכובו (חלים ק"ד) עננה נגרו עניו עברו (שם י"ח) וכל דבריהם של הנביאים היו אך להקרי האולה האלה ונלכס לכל שפיקו צילדי נכרים. וכן (יעי' י"ח) אל דרך הגוים אל הלמוד ונחוחות שפונים אל החחו וכו' והסרה הלכנה ובזשה הסמה (יעייה כד) שאו ערוס עיינים וראו נוי ברא אלה (שם ו') וני כוויי יקרא ויגידה וכו' (שם נ"ד).

(ח) הן הנה האכשים אשר נעה שנתו האותות בשם בויכרענער יקראו, כי יצדו כאלך נשי חים אחר יאלו הנולים. כי לא יוליו הנולים מהריאם אך בכח גדול מן גדי הנחמים (נוסקעלן) מן סבב ונצקן, והכהנים השתעשו בדבור זה אלל התרמים Orakel ועד היום ימלאו כאלה הדבורים ונעטם בחצר הורו ובחירופא, בנלכות לרעה היה Alexander והכריטיערי Pitz James וגם אכני שנעתי דובר בטן כאלו. והחכם ווארענקרין שזכרתי לעיל יאמר: הן האתים הנה בזכרענער Pythone האוורים כי פיעהאן — חליל אשאלא — יושב בקרבם ודובר בלכבס עתידה. ועבל בזר עוללות (שמוה כי"ב) ככה חיל: אולם דורש אל המחיים הוא ענין אחר כי הנוסף עשה בלחשו כאלו מה עולה ושאלו גוימו העיוו קברו ויפחה פיו וייצר ויחלס לא היה ולא נברא כי אם הנוסף או שהים נבזב בטן — חיינ אשהלברין — וקולו נשעע כאלו בא נדענו או נעיה השחי שלו או ענין זכרוהיו. והיה אומר כי הנה מדבר כן, או שהיה להם עין בלי ומהנה נחתה לארץ בחוכו קרא הקורא נחתה לדעה סתור כמו שנולחו כאלו צהילי איליים ונעענו ומה דברים רבים עכ"ל ולא ראה צמ' השענה להרננים (כנהדרין ח"ג) שדורש אל המחיים אינו עושה שום נעשה. ובג"מ דקנהדרין (ס"ה:ז) בעל אוד זה סיחוס הנדבר נעשו וידעויו הנוכחים עלם ידוע לחוך פיו והעלם ונדבר ור"ל שאוור שמדבר בעלם לרמות השוועים. — וערש"י שכתב שם חים היא ששונה ידוע והרננס"ס ככה שהו עוף. ולי נראה שגמרא לא ללה לברסס שם החיה לענין לא ינולא נוי סיקסחה ילרו לנסוח נעשה ההוא, ע"כ העליונו שם החיה וכחצן

\*

Auguren בעל כנפים יגיד דבר ט) ומקלו יגיד לו י' כי הכסה יענה את הכל — ומאלה נפצה אמונת שוא ותפל, ובימי הבינים (מיטעלאלשער) האמינו לסלג אלהים בלבן ושחור יא) שמש וירח, אור וחושך, זה יושב בסתר עליון על כל צבא מרום במרום יעשה אותותיו אותות טובות חיים הן וחסד עמו, ולהשני הארץ ומלואה שאול ואכדון כלי זעמו ומחי קבלו כליון וקרץ. ערפל התולתן גם אמונת הגלגול יב) ומלמלת גבר על חטאיו בבחמה בעוף מעופף ושרץ השורץ

שמה ידוע ר"ל כדע bekannt להעוטים — וע' ספרי קדושים וצקצקן אהרן מה שכתב עם צם סוף צם ר' קלוינווק. —

ט) הכהנים Auguren היו להנמים העבדים עמידות או הנעשה בהם צנקוס אחר עפ"י מנעק לפנים ולפני צפיהם ויאמינו העם בהם ובציהת עופות, בראשית היו לדעמי להכניס הידיעה שלימות העומה נזכרבים כמו צי דורר היונים Taubenpost אשר מייני נח בשלפו היונה השחשבו זה, וילרכו מנהג ככהים והיא עמה אל עקוס בצול שמו לה. והיו מלומדות לפדות עם (כאשר הפיר ידירי. הסכם דלקעאר רובין הנמשך שנה ר' גליון 44 צמאמר היונה העבשה) ולזה אמר הכניא (הושע י"ח) ויחרדו כלפור מנעלים וכיונה מארץ אשור, באשר יקר היה שלימותם לנרמק רב, ורק לדבר נחמן אחד שלמו, ע"כ חרדו העם לקראתם צידעם כי מדשות ונזורות הביאו, ואולי לרעה (כמו כיום איש אשר אינו אחוז בצבלי הפסקר בהשיגו דלוג — כ"צ Telegramm יען לא הסבין צלחה) וזה שאמר (קהלת י') כי עוף השמים יולך את הקול וכו' ועין כי קול היה ללודד הוהן עלי דרך ולקחת האגרות לזאת הסתירו והכתבים החה כנפיהם ויאמרו כי הפלעים לא הביאו להם כל מלאוה ודך מנעוק הפלעים ולפלוטן ידעו ויחישו עמידות עד"ו: חיל פלוני נגש האל פלוני פלוני, או שדדים יבואו, מה פלוני צנקוס פלוני אף כי ה' רחוק מדק מנעוקס הוה.

יוד) הוא העקל אשר בל כד ואלגיכער. ובעת יעשה אוחותיו יסוקו צירו ויקראחו Zauberstah ולא היו כיון הנבוא (הושע ד') ונקלו יגיד לו. והרנצ"ס ה' עכו"ס ס"ח ה' כ"ז ש' מן הקוסקוס שמשששים נחול או צאננים ויש מני שגוהה לארץ יצאו וישתק ויש מני שיסתכל בנפוח שלוח או צעששיות ומדמין ואומרין ויש מני כשושא עקל צירו וכשען עליו וככה צו עד שהפכה ומחשבתו ומדבר, הוא שאומר הכניא עמי צעלו ישאל ונקלו יגיד לו. —

יא) צימי הצינים (מיטעלאלשער) חלקו האלמות צרום וחסה, שמור ולבן, כפי שהיה נחמן להם לאלמות הכסוף, הגבה לנעלה, להשמים ולבאש, או העוקק ועשה לארץ וכמותיה. לז"א (ישעי' ז') שאל לך אזה מנעם ד' אלהים העוקק שאלה או הגבה לנעלה, לדעה כי ד' הוא אלהים, הוא יעשה הכל מנביקיי לשנה שמי שמיים ונשפילי ראות בארץ כו"ס דוד (פלים קי"ג) וכן יושע רלה צעל דעת עובדי שמש או ירח לכן אמר (ישעי' י"ג) שמש צבצבון דום וירח צבצבון אלוהים כי שיהם קרים לשמע אלהי הכבוד ד' שנו, וישעיה אמר (ס' מ"ה — ה', ז') איני ד' ואין עוד וכו' למען ידעו מנערת שמש ומנערה כי אשם בלעדי וכו' יולר אור ובורא חשך עשה שלום [עוב] ובורא רע איני ד' עשה כל אלה. וע' אה"ש סודש אור ציבור חז"ל (בסדרין ל"ע) מנעלה לעילא דסודותא וכו' וע' עקידה ס' וחתמן שער ל' ונש"ס צבאור עק"ם ובהקדמה לעקידה איכה ובאלשך (דברים ד' ל"ט) צנקוק וידעה היום והשגוה אל לצנך וכו' והארכתי צנקוס אחר ואכ"מ והחסד רובין הס"כ כ' (בוכבי יתחק חלק ל"ג) צמאמר סוד הוים והאש אלל העמיים הקדמונים. כפ"א מענין צ' רשויות סועל טוב וסועל רע, כי בכל מרחבי היקוס העמיים זה לעומת זה: החם והלם, האש והמים השמים והארץ, אור וחסך, יום ולילה, עוב ורע, דבר ונוקבא, סועל ונפעל, יעין ושועל [ולהערבא"ם עוד היום ה' השמאלית ענאה ולא יגעו זה בכל דבר צנקדושה — ובמארא שנה ס"א. כועל של יעין חלה וחס"כ של שואל] וע"ש מ"ש דברי הפליקס Grövel בעתקתה שלעזרינגער (צכה"ו חקפ"ו) כי בכל עקוס שמה עיכנו לוסויה נביע סעולה צ' כוחות מחבדות וע"י פעולה זזה נעשה גם נהקיים כל ים, כח הכבוד וכה החנועה מניסים כדורי שחק מעולה חסונים. דחיקה והמכה מליידיים כל הגושה, מוח וכולדה מניחים המים (עמי"ש עברי אכ"כ שנה ב' גליון 15) עוז ורע מולידיים את הלדק ע"ש כל המאמר. —

יב) אל תמים אלם נפשי כנעלה על קלה מנעני עמנו הנאמיים בגלגול, כי רחוק אמונה ההמון ומאונותו באשר העמים ההם הקדישו והעריכו כל כנאל צחשצם שסם בגלוביי נעוה חס"א הכניא (ירמיהו צ') אומרים לעץ אני אהם ולבאש אני ילדתי. כי קובל הכניא על עבודתם הנעוה והצד צחשצם שאצנים נהגבל בעץ ואבן חיק אנוהם. וחס"א (צנקוק כ') הוי אומר לעץ הקילה עורה לאבן דוום, כי האמינו בגלגול ויעשו אותה לאלהים (כמו שמואל צביטעסלואי, שראשעטשאוה) חז"ל הכס אחד ומחיק אשדות של ספקיים והבליהם (המגידי שנה ר' גליון א') וסכהיים והשטורכים וכו' בודאים צדי שוא וכו' ולכל סר ובצ, בצעה וסר, לנעעים לממים ולמים

על הארץ, ברמה ותולעה באבני השרה, עצי יער, שדה וכרם בדאו מלבם להביא בלב תמימי דרך מורך יג) ומכמורת פרושו להם והיתה להם אמונת הפתי לאכלה ולמכסה עתיק לכל אשר שאלו עיניהם. וכאלה הישמיע הרמב"ם ז"ל במדע (ה' עכו"ם והקותיהם פ"יא הלכה ו') כי כל האמונות האלה שקר המה ובכזב יסודם, ורק הפתאים וחסרי הדעת יאמינו בהם ע"ש. — ובפרושו למשנה (סנהדרין פ"ו) יאמר על בעל אוב כי הוא הכל ורעות רוח והמאמין בו מכשרו יחזה את אשר יבקש יד) וכל אשר יאמינו המאמינים הסכלים בכישוף אינו אלא

ולכל נאחז יקראו צמם חל וכו' וכו' ובגליון (ג' לז 14) הביא ז"ל וצפוק וועדילט נאזר: עס קעט! קעט צאט צאך'ן ונעיס ונעיס ונעיס וקעט אוחס לענדס, ווס הס יזורי סייס וכו' ע"ש כל אולחס. ובג' צולר עוללות צראש ס' צראש'ט טענות וק"כ. וועדי דברי אטיך קויפא נעיס למען מדע כי אמונת הגלגול אשר דעה צעלי וקובלים נוחה ונומה הכחה שוים צלצ פליסופי טענה הלא טעם, הרצ דון יצחק אצרבנאל סמוך הרציע בקיום הגלגול צפ' טאל, וככה צ' כי פיעטאציריק נעמשה רבינו דבר יגוב, וגם סאקראטעס ופלאטאן ינהו אחרי דיעה זו (כי כמו אז כן עשה ימלאו צבל ע' ועם צזה נאמנייס ונעמנייס) ואחריו הרצ ר' נעשה צן ישראל צק' טענה סייס וון פ"ו נאזר ד' עד קוף הספר קצ'ן כעמיר גורנה כל דעה צדצר גלגול וסניה ליסוד נעודר כי הגלגול אנה ויליז וכל סמוק עליו יתקם אמונה אונן (?) והביא דברי נערי"ל צן חציז צק' ס' וספייס וכלנו אנהו סייזיס לשעוע דברי אלו האחרונים צלי שוס סק כלל. והביא רצויה ונפסקי סה"ך וסוף — סקוף א', סרונו גלגול, סוף נאזר ססם לחדס (צראש'ט ג') עד סונך אלל איהנה כי ונמה לקחה כי עפר אנה ואל עפר טענז. רנו זו כי אחר סחטס ילעך פסם צ' גלגול ולסוז אל עפרו להשלים ונה ססוק עליו יתקם אמונה אונן (?) אחר ס' חס דוד נעיס, כי אחר סחטס נהגלבל צדוד וכסחטס דוד צדצר אוריה ינהגלבל נעמשה, וסקוף נולא וענדו אה ד' אלהיס וזה דוד נעלס אשר אקיס להס (רעיוה ל') גם סקוף ויעד ארס וכו' כי סה לי אלהיס זעע אחר סחם סבל כי הרנו קין ירחה סר"ל סחם סבל נעמשה כי נעמשה סוף. ואל"כ ונה עעס סחם סבל וכי לא היו יכולים להיוט סר"ל סעולס? וידוע סוף סקין הרנו, אצל סוף סוד הגלגול, גם סקוף (צרכה) יחי רצונן ואל יעוה סירשו הנעפרטים סירך יניס ולא יעוהו נעשעו צכרה וכו' וסו"ל אחריו יחי צעוה"ז, ואל יעוה לכוה"צ צעעוהו. אונס ספ' סאנהי כח"א וסוף סניינל לא יעוה וסין על הגלגול וכו"ס סחמיי: סספלל עליו טלל יצור עוד סקין אלוונת ויהס צ', וע"ס סדק צדציי ריקלנטי טנה סהיס רצונן צין" סרוני ונלכו, וננה סקין אלוונת ויהס צ', לו צעציל נעמשה צלה, ובפסעו צכריה יוסף צהיות ספסער נענוה ולא סעורו כרצוי סולך לגלבל עליו (?) עכיד צפ"י. (המלך חמלא סוף הקונטרס)

יג) ונעמשה זעע וכו' נעמשה סקוס וסדרה פני זקן. כי סה דרכס לענווד לפני אלוונת וסידעוסיס וכעוה. לכן כעזר טלל יפנו אלהיס ולא יקומו ונעמשה לכצדס, אך נעמשה זקן וסוהיו זקן זע סקנה סחנה (קדושין ל"ב:) ובאזר סו"ל וסנפורטיס נודע. ולי נראה עוד סכונה ססקוף טעלה סיבה אעפ"י סחינו זקן, כמו ר' אלעזר צן עזריה צפ"ק דצרכות סהיה רך צעמס. רק נעמשה עולס ססנעוהו צלעוודיס נרקס סיבה צי. וסדרה פני זקן כ"ל זקן סצז צעמס אעפ"י טעין לו סערוה צצוה — ובגמ' קדושין כראה יסוק זע ולדעס זקן סקנה סחנה אעפ"י סחינו סיבה.

יד) כאשר ירחה נאמנייס אה נעשו לעצוה ויסעו נעסנעוהו נעסקי סעולס ונעמשה סבל וסחיס, יצור נאזרם צבל נעולס סחם סעמיס, אחר סקען צעיינו גם סנהג ססכליס ונענבלה סענושה עפ"י סיון וסבוקרה. סה סקוף עינו כל סיוס רק אל נענעוד נעשו נעלהנה ויסלום צה כחוח סנהג סדעס וענו ונעוויסיס, זנה הלעד סרלשון — לעד סני לו — ובצר סוף צע — דיעה לראוה עין פניעויהו נללחי ענין וכו' ויבקש סעצולה להסרקד אלהיס, אחר סה, יסערצ עויסס ויודיעוהו כל רז וכל סעמיד צצוה, ולקיום סהגזוה פרי לנח אס דעויוו, יבקש לו ערוה צספרי קעט, ויקרלס לל לצד צעצוריס ונעלוה, כ"ז גם צאחיות, צקקוה, צעעמיס ונעגין — לעד סחמרון, יסענע לסחנז ענעוהו ססוקף ססבורז יס"ס. וסצידו סטוה סענעז ולגזוה אונר וסנהיע אנה וסוקיה וכו' עד סלצקוס יגיע סענעוהו לספר על ענעוהו צחוריס סענעזיס וון סחזסוה וון סרוכיות וקרבז נאזר לעשוה עלנו אלהי סענעוים וכו' (נורי סזון סער ססמיס) ועדוה סו"ל (ירושלמי סגיהס ריש פ"ב וסר"נ פכ"ס) נאענו נאזר, סכורה דעוה לצ' סצילין א' על אור וס' סל סלג סעס צו נח צצור סהס צזו נח צעלג. ונה יעסה יסלך צלענעז, ובנלכסה א' סהרו סדעס ד': ס סעוהו אס וכו' קצז ארס אלהס נכוה, רחק נעמשה לן לו, און לו ללרס אלה להסחמס כנגד אנה — כי כמו סזר סוף לי"ך צכה סחסיס סעמרו צקלה סחמרון ונעסו לענייסיס דקיס

שוא וכזב שו) עייש, ובמו"נ (פל"ז משלישי) וז"ל: הם המצות אשר ספרנום  
 בח' ע"ז, ומבואר הוא שהם כלם להציל ממיני ע"ז ומדעות אחרות בלתי אמתיות  
 התנלגלו עם ע"ז כמעונן ומנחש וחובר חבר ושואל אוב וזולתם מן הכת שלהם  
 וכו', הכשרים והכלריים ויותר היה במצרים ובכנענים, היו מביאים לחשוב בהן  
 או היו חושבין שבהן יעשו מעשים נפלאים במציאות אם לאיש א' או לאנשי  
 המדינה, והמעשים ההם שיעשו אותם המכשפים אין ההקש נותן אותם ולא יאמן  
 השכל שהם החיובי דבר כלל וכו', ואמנם אסור הנאת ע"ז וכו', וידוע מטבע  
 ב"א שרוב פחדם ויראתם מאבדת המון והבנים, ולזה פרסמו עובדי האש  
 בזמנים ההם שכל מי שלא יעביר בנו ובתו באיש ימותו בנו, ואין ספק שמפני  
 זאת התרחקו יתחר כל אחד לעשותו ברוב המלתו ופחדו על הבן ולמעוט הפעולה

למעלה משכל האדם והולידו זמנם בקדוה ורומם אשר אין להם שחר (ע' מנחה סופרים לירידי  
 הכז ל' איזיק שיכס ווייס כ"י לנכחלה) כן לזכר יחשב הנרחק מן התורה ודורש אל המהים בעד  
 המהים והמזיל זמנו עד אשר ישבעו וחרם להצרת שעיני עמאלאל — ועושה מהים דע צעניו ד'  
 וכחח"ל (מרים י'). כל היושב בתענית נקרא חוטא, ואערו (סנהדרין) כל העוסק גורע, ורצ  
 אשר לרי"ה (עירובין כ"ד): אם יש לך היעב לך (ועמ"ס בספר בנאמרו דברי רב שנה ה' גליון 48  
 ורב חזקיה בשמו. ששחיד להם אין ומשגון על כל מה שראה עיני ולא חלל (ירושלמי סוף קדושין.  
 ועמ"ס ע"ז הנטר גליון 24. משנה ה') כי אין הסך לך' בלום וכדושה זרות הנה לו והסך לכונחו  
 הראשונה.

(טו) ועמ"ס חסם אחד בעברי אכזי גליון 29. והלאה ושנה 3' וז' ונאמר חזוני רוח ושהעושה  
 רעים (טעמאשטעיער). ודע שנושע שכתב לנו הרענ"ס ז"ל כלן הוא דבוגה המהים שגבה רחל  
 עזאביה, ובפרקי דרי"א (פרק ל"ו) ונה הן התרמים? שומע אדם צבור ונוולגין לה רחשו ומוחזין  
 אותו צמלה וכותבין על ל"ץ זכר סם עונאה ונניחין אותו החת לשונו ונוחנין אותו בקיר ויוליקין  
 לפניו נרות ונשחוקין לו והוא זמנר עושה וכו' וכן בהכחומא ס' וילא וסם חוסף צמלה ובצמשים  
 ומזנר עושה בלע — כתבו בזכונם קרד העשים ללחך בהם כי שקר ציינים — והאששים אשר  
 אחרי שורש הנולה יחסקו הנה, הרענ"ץ, שכתב שגזרה מן ורפס ידים (ש"צ י"ז) נרפים הנה רעים  
 (מנחה ה). כי רעים הם יפיערו צמשה רפה וכו' ורע"ל ערך ערך חרקל Orakel כתב שהיא  
 עשכר רוף או רפף ר"ל ונערו וירערו ע"י עולאכת עושמה (מעמיתסוונס) ויחגו ויניחו לחשם, הן אז  
 ללא (וילך לפ"ז המשתלל שאמר סם שלא היו ע"ז עושה ועובדים אליה רק שהיו קטנים בידם והיו  
 חוששים שהאל או האלילים עושפיעים על הכלים ההם ונודיעים נכסרות על ידם. וע"י הנענוע  
 שיואל צוקרה היו שופעים כי האל עשה כך וכך) ובעל בזר עולולה כתב בשם י"א חרף כמו שרף  
 והיו לירות המימותות לנאלכים. וי"א שהיא עולה סורית כי חרף בסורית ענינו הפלה, לפי שהפלה  
 אליהם (וזה שדחה זאה: לפי שבסורית שרש זה מורה על הליכות רכיל ונדנר רע על חברו. אינו  
 רחם, כי חולי עושים זה קרא חרף הכתוב בן לגנאי) וי"א חרף כמו ערף וענינו מנול שנותן ערף.  
 וי"א שהיא מענין תרופה ונזור, כי יחסו להם כה הרפואה ציינים ההם, זה רחיה לנה שכתבתי  
 בפנים כי השתעוזה הרפואות באלהות יחד. ובעל בזר עוללות אומר שיותר נראה שבראים אלל  
 הפרסים Telafim והיו לורות הגזורים אשר שמו אותם לאלילים [כידוע מנייטהאלאנין] והיא כמו  
 רפס או רבך, רפך בן רפאים ונפילים — ויחסו כה ללורות ששמו ונפילים ושאלו נתיחים ע"ש.  
 וכבר קדמו זה המכס רנ"ל בערך בשם ויחאעליס, ויואלן הרע"ל צוה. עוד כתב צמל הנזר  
 שאמונת הפרסים נעשה עד חרף אשכנז שיחסו סגולה ללנה "אלריניע" והוא רק שרש לנה הלוונה  
 ונחה לחרף ודושה בזויה קלת לפני אדם. וקוראין לו: דאס גאלגענוואכטען, או דאס אלריניעטן.  
 ואוראים שהוא נזור ותרופה לכל חלי או שישאלו בקסם ונעשים צו. ונלה רוענען באשכמתי ג"כ  
 תורה על הקחי הדבר והתלחם וכו' וכו' ע"ש. — ובס' ביה הגדול ס' לפרקי דר"א כתב כי שם  
 תרפים לגנאי הוא כנח"ל (כה ל"ז: ) ביה תרופה, בנקום התרופה (שנה ס"ד): ס' נקום  
 העושה ע"כ וז' צמרי"ל שהביא עוד זהו ו"ש התרבות ויחנן רש"י והרש"ע הרד"ק והלג"ז והבחי  
 ז"ל. וטעמאשטעלנס ויחאעלוקי. וגם כלה להלך הנלה לתיים מן הארץ — ס"ס וע' שהצרות  
 שנות עברי אכזי שנה ד' גליון 34. וי"ש הר"ם ווייטנאן צענין התרפים שהיו תרופים דונג (וחאבס  
 צילדער) כדושה רחם ביה אצוהם (והביא קרובה יליוס קיסר שכתב הקיסר נאשאלען השלישי ח"א  
 ל' 3. וחא"כ הביא צהוספה לגליון 41. שבה לירו ספר "על זה הפרטים, שלפני נשה, נחה  
 לאחריק בן רנ"י והוא מלריך שם בתקירת התרפים נה היו ועס לו 31. בהערה דעה המנוודה  
 הסכם צעלנענאן, שלדעתו היחה להתרפים לורה אדם ואין דעו נוחה נה. אלל התרפים להעברים

וקלותה שאין בה אלא להעבירו על האש, (זו) וכ"ש כהיות ענין הכנים הקפנים מסורה לנשים וידוע מהירות האמין הנשים לכל דבר, והולשת שכלם בכלל (ז) וכפני זה עמדה תורה כנגד זאת הפעולה מאד ועשתה בה מן החיווקים מה שלא עשתה בשאר מינים מע"ז למען ממא את מקדשי ולחלל את שם קדשי, ואח"כ הגיד הנאמן מפי השם ואמר שזה הענין אשר יעשהו להחיות את הילד כמעשה ההוא יאבד ר' עושהו ויכרית זרעו. אמר ונתתי פני כאיש ההוא ובמשפחתו. ודע שרושם הפעולה ההיא נשאר עד היום לפרסומו בעולם. הלא תראה המילדות יקחו הנערים הקטנים כחתול וישימו עשן בלתי טוב הריח על האש ויגעו הנער על העשן ההוא שעל האש וזה מין ממיני העברה באש כלי ספק אין מותר לעשותה וכו' וכו' ע"ש עב"ל הרמב"ם. — וכפי העולה על רעיוני שרש דבר העברת הילדים למולך נצטח מתרופה אחת אשר עשו הקדמונים לילדים רכים דלי בשר על פי חמום הילד אצל האש כפי שראיתי לר' טוביה הרופא בס' מעשה טוביה (חלק פרי במן פ"ג כי לפעמים ילדים קטנים רזים ודלים מסבות שרצים קטנים מאוד הנולדים בעור הכשר (בל"א נקראים מימעססער) והאות על זה, שהילד יונק הרבה מאוד ואינו שבע ועורו נעשה כאדרת שאר וכחש בשר (ע"ש ציור השרץ עפ"י המיקראסקופ) והתרופה לזה, שיכניסו הילד למרחץ או לאמבטי מלא מים ויזיע שם הילד ויסוך את עור כשרו בדבש, ואז יוציאו השרצים ראשיהם והיו כצמיחת שערות שחורות, אז יקח פרוסה קטנה מקליפת הלחם ומעביר עליהם להשחית ראשיהם ע"ש — ואין ספק אצלי כי הקדמונים ג"כ ידעו מהתולעים האלו ועשו פעולה בדומה לה להוציא השרצים מעור הכשר, והוא כהחמם עור גוף הילד כהעבירו בין גורי אש, למען יזיע הילד מחום האש, או אולי נשרפו השרצים מחום ההוא, או יצאו מחוריהן ע"י העשן והאש, והרופאים אשר על הרוב היו ג"כ כמרים וכהנים העמיקו שחתו בתת סבה לרפואה הלזו ברבר מבחיל ואפע, ואמרו שהאש אשר יעבדו לה תעשה התרופה הלזו להילדים רזי הכשר, כי אלהים אש אוכלה הוא ממת ומחיה. ונשתרבה העבודה מחעברת חבנים בלי הבדל חולי ובריא באש, וכבר ידעת מ"ש רש"י ז"ל בפירושו לתורה (ויקרא י"ח כ"א) והרמב"ם ז"ל (פי' המשנה סנהדרין פ"ז) כי העברת חבנים למולך לא היה ענין שריפה, כי אם העבירו חבנים מצד אחד של האש לצד

הס לדעתו כונו הקטלאים לנורים, והיה להם למ"ז לורח טור, וקטלאים נהגה מן שאר או סיני (בגולתית Sir) שסירטו טור, והף, שעיניו "צאָרען" וכן הרפס נהגה מן טר (סוה לנלה טור) ובס חף "לארען" וסיו הרפס כונו קטלאים; דאס זיכביל דער אויסגעבענען לעכטערענדען נאטור, דאס צעזע סרייליג ע"ש ויש הר"ר ווייסמאן ראה להערה זו. ויש"ש העעמאלאגיס של וולף חלר — פים כער קדמו צוה הי"ל. —

(ז) וכו' ע"ש בקמון שלדעה הרמב"ם לא היו שורפים הילדים רק ונעבירים אלל האש, (ז) כמות"ל (קדושין פ') נשים דעתן קלות עליהן. ונתן חלל חורב חנוכה עמיה, קן יעו לה ל צוה חמשים ינהרו אליהן. קן ינהרו חמשים חמשים אל ציה הרואה — לדעתן — יתפרקו חמשי הזהב לאשר באזוניהן שקעו כי עושה ככללות גדולות, והזעקה אליו לאעור, הנה לנו נשים" רשא חל שברנו" והחננו לכן וחסד צעיי רואינו" וברוח נדיבה התחננו, והאנה אל חסיר חנונו" . . . גם יכבדו חסנן על צעליהן אשר גם הנה אל חוקים קדוים ילכו. ע"כ חפז חורב, הו' נשים חשלו בנו, כי הנה חוט צעליהן חסיר חסיר ינוולו. הנה ורואה חנוכה חורב אשר עשה צעל חס חובל חסד לחסה לעיניו יעלה מן אשר כהנה חרפה ודחאן עולם חרב צעל דשיק י"י בנספרו כדרי זריון ח"צ סרן י"א. ובשאלה השאלה להגאון הי"ל חס חנוכה חסנה לצעלה ע"ש כי בושתי וגם ככלמתי להעתיק טו"ה חסנה. —

השני יח) וזה היא סבת העשון להילדים שהביא הרמב"ם ז"ל ואינו סבת העבודה למולך כמו שחשב המורה, אך המולך סבת התרופה לילדים רזים יט).

יח) הרמב"ן מן זה דעתו שהעבירו בניהם בזה שמועש. ובפ' קדושים (פ' כ"ט) האריך המוציא ומועש כמו הרמב"ן. אבל לשון מעביר מושמע שהיה חך מעבירו ולא שרמו. ולו ימי כדעת הרמב"ן נראה שלא היה הילד רק מעבירו על האם (ע' סנהדרין ק"ז: בגמי ורש"י) כי קפץ על האם שהיה דולק מלמטה והוא עבר עליו. אכן המעיין באברכיבאל שם יראה שמשב שמשך מושע ומשורש דברי אביי לדעתו ע"ש. וז"ל בעל הולך הניח מזה ר"ע: בחולין משרש שהוא נותן ח' מוצעו לכומר והכומר מעבירו בין ז' מדרות אש ובירושלמי מושמע שהיו שורפין הן לגמרי ולשון להעביר למולך כמו העבירו בזה שריפה מושע וז"ע בהרומם יב"ע בפרשה זו שפי וכן זרעך לא הן בהשמיטהים ל"ד בה עומין למעבדא לפולחנא חוחרא. ובפ' שופטים קוחר דברי יו"ט כחומר לא ימלא דמי מעביר בנו ובתו בזה לא ישבה בנות מעבירין בינים ובנותיהן בגורל, ויורה עומק מהקודם לו הוא קוחר לגמ' דמגלה מיד האומר ומזרעך לא תתן להעביר למולך להעבדא בארמוינא משחקין אותו עשרש' שם שורש הפסוק לא בעבד ארמוינא כדי שיהיה כך בניס מונה ונעלה בנין עובדים למולך לע"ז. לפי שהיה אסור בעילה המביאה לבנים ומחיר זנות שאינו בא לידי בניס. ורבינו יונה פ"י משחקין אותו עשרש' שגבלה פנים בהורה שלא להכסה ומחייב כרה לצבא על הפנים. וקשה ח"ד פ' ה"י ה"ך דעת הגמרא? והירואו? שם דחוק ומלוה ליישב. — דע כי מלככה הוללח האש נעלמה היפה מאלח האדם צראשיהו. ואומר (פסקים י"ז) על האור שעלה באשערה בלרא צ"ע"ו וצראו צ"ע"ו. שנתן לאדמירי שכל ממונוים והביא צ' אבנים ועומקן צ"ז והוליא מן אור. וע' הנה דמי אלהי סוף פ"ג ומש"ם צדאורו בהשכר שנה ד' זל 20. וז"ל בעל קרוח עולם וק"י ה') להכסה גאלדשעטש: מן הצדק אשר נגע בעץ או נקבת חכך עליס יבשים צ"ז ילא האש. ויבנו מהרה את הועלמו ויבדדו ויבשאוהו מאלו ויפקדו חששים עמים לשאור את ההצנעה לצב הכסה ולהעלות עוקד מניד וחוליה זאת העוקר לעבודת כהני האש בצדק וכו' ולכן יספרו הנבי היום הקדמונים: האש נגול מאלח ד' מן השמים וכו' וידדי מהכס ר"ש רובין ג' כחצ צב"י חלק ל"ב (פ"ג נח"צ מואמר אוח האש) מואמר ארוך וקצץ כעמיר בוכה מה שמשכו הקדמונים בדבר האש ובחגיג' מה יוד גליון ז' — ע' כחצ בשם יקוד המים ג"ב מניינס נכבדים צהו וס בקבום וז"ל ובכלל היה את צלם בניינס הקדמונים בכל פלא, אשר לא ידעו פטר ושדש דבר נעלל וס לרמות להם רוח שוכן שורה בקרבן. אליל בודד צמועדיו נאחר ילורי היקום וככה פרו ישרלו אלילים קעניים עם גדולים למרבה בנות השמים ובנות החושבים עד אשם נקום לתקירה הצונית והפיהם סכליה עד שסחלה מאלה הנוכחים הפיץ אור צביר אה כל הרמות מיועדי ממשך וחק ד' יקודות נעקרו ומקומום המים חדלו והמים יקוד עוקד וכו' וכו' ע"ש.

יט) בדבר הרפואות אשר יש בהם נשום דרכי האוורים האקורים והאותרים ואשר בהם נצוכה רבה ונלחו חכמי לב למולח פטר דבר ועמוד החולץ בין הכשר והכנות לאשר לא יעשה: הרב ר' אבא מרי צ"ר יוקף שאל את פי הרשב"א (בנכתבים הכספים לט' ננחה קנאות ונכתב ח — ז) בדבר לוח האריה שעושין בימים ידועים ובנעשות ידועות שהיה מנוסה ומעולה למולח הכליות והרשב"א השיב כמה פעמים ע"ס (ובנכתב ו"ט — י). על דבר שהביאו דעה רעה להרשב"א על אחד שפירש אורים והונים הם כלי נחשה אשר נולחו חכמי העמים וכו' והרב ר' אבא מרי השיב שזה שקר, אך התן קריש פסוק וקפונים צידם ופי' שהוא כלי הקסם כמו אלערלוז וכי"צ שבו מנוינס השעוה ומשחמשים צו הוברי שמים חחי בככבים וכו' והוא כלי משחמשים ר"ל בקדוש החודש וענה לו כי הכלי נעשה בהכונה והרואה בה לדעה כמה שעות מוהיום, ויום שהמנה לוקם צו, בודאי אין חשן אקור, אך המהשבים השעוה ורואין בכלי איהם שעות ון היום לבוין מלככה בשעה ידועה או ציום ידוע הם בכלל ועוקן ולזה אח"ל ועוקן ר"ע אומר זה שמשב עמים ושעות ואומר היום יפה למלח וכו' וכו') ועי' רשב"א בהשכותיו שאלה ח"צ מאלח ה' ד"ס השנה שמשבתי למועטפליי. והנליה הדברים, כי בעשותו הקבולות והרפואות לא כמאנין צהם אך הששם נתן קבולה מיוחדת לכנאלים ובעת חולי וכדונה נוכל להליג חותמו על ים, רשאים אהנו לעשותם ולבנו ככון לשמים כי אהנה הרפואה מאלה. לא כמנהיבים מנחשים קופונים ומעוניינס ואוכלי דם כמנהיגים להעשין עליהם רוחות רעות — המים נהים עם ד' אלהינו, וזי שמלה, באותה חין לו לקבול על כס. ארצה יעשה מה שוכל הן דברים עבדים הן קבולות בין עלמיות בין צדבורים, ההשנה עם כסוף לא השולח יעשה סיקות הנופלים בכל סלה.

ככה עברו חוק מימים עברו, חלפו תורת התולדה בקסמים, ופועל ה' המירו בפעולת אדם ויעברו לעבדים, אשתוללו אנשי לב וילכו אחרי ההבל, עד אשר גלתה התולדה (נאטורקונרע) מקור חכמתה, וזרחה שמש תבונת מה שאחרי הטבע (מעטאפיזיק) ומלאה הארץ דעת החעמיע, ובית המיחאניק, ובסוף סרה מסוה הרמיה, ומזמת הרפואה לא תסתתר, טבעי הנבראים לא נפלאות בעינינו, מחקר השנחב הגדול עם כל חוקתו ומשפטו, עד חמת זוחלי עפר הקטנים מאוד, נמצא, ידובר על הארץ אשר בלכנון עד איזוב קיר, על ההרים הרמים והנשאים עלימו יתעלם שלג או יקאו מפיחם Lava איש ותמרות עשן, ישקל כפלס הרים ורוח במדה, קור וחום איש ומים במאזנים ישאו יחד, הקמור (ראמפף) גבור העריץ אשר הלך מני אז שוכב בדרך לבו ובעשן כלה, בתהו עלה, שת אנוש אנוש תחת רגליו, ויהי לו למס עובד — ברעש ורוגז ירוץ במכונה עלי מסלול ברזל (אייזענבאהן) או נתיב מים רבים, יסוכבו האופנים ברוחו, ואחרי רב אדם ימשך, גם משא כבדה כנגל חול ימים יסיע אתו וירוף כנבור עובר אורח, ככחו יחרוש ויורע יקצור בנרן, יסחן ויאפה אוכל נפש, ישוה ויארוג סות ובגדי חופשי, בלי עזר אדם רב ולא חלו בו ידיים כ), גם קרני אור ורשפי החרסה יאסוף האדם בכלי הכין לו ויאלצם לצייר כל תמונה עלי לוח (פאטאגראפיע) . . . נחפשו כחות אבן השואבת וחומר האָישי (מאגנעטיסמוס אונד עלעקטריציטעט) ומידם היתה לנו, לְדַבֵּר איש את רעהו במראה מקצה העולם עד קצהו, כי בכל אפסים יצאו קוי ברזל על ממות עש ושעיפי גבר כחץ יעופו, יודיעו לעמיתו מנמת לבו, על כן לא נירא בישמוע קול רעם בגלגל, לא תכרע בך לאליל Jupiter להשיב חרוץ אפו ולא ישלח ברק רב לפוצץ היקים והנמצא, כי החכם בנימין פֶּראנקעלין און חקר תחבולה להגן בעד ברק ורעם, ודרך נתן לחזיון קולות (בלימצאבלייטער) בתת בד מוצב ארצה — או במים — וראשו מופז ומזוהב, ככחו ימשוך אבירי ברקים אליו כא), לפנים פחדו משעירי עזאזל, נסו לקול דופק בבתי מבישלות י"ש, כאשר הסיקו האח או היורה, והולם פעם נשמע,

כ) ובאגדה לידדי הנוגס הסכס כ"ק ז"ל כהנמי לזות וסכולי ברזל:

מעת אנשים בחכמתם בחוץ ירוגו  
 תחלכרנה נפשותם, יחד ישכנו  
 מנוקם החוק לפנים שבועות ימים  
 יאיצו הבאים עתה, ביום תמים —  
 אך קריה ארת רחוב ממלכה ווישביה  
 הבירה אם העיר, והגותר רחובותיה .

כא) סחח לעשותו לחלסים, העיבו חלטים למקוק שמו נגע ברזל ועופרת צפ' דברי הימים (וועלטגעשיכטע) להחוליא סחבולה נפלאה לעונה האנושי, ויען כי סחכס סחלוקעלין סיה כחמד צעיני כל ועוד צראם סנרת סוסיכי טובה העם, אערו עליו: ער ענעריס דעם סיוועעל דען צליטן דען עיינליטן דען סלעטער, ויחורגס צה"ק:

הוא לקח בחוקה בן השמים חזיון  
 ואת שרביט הכושל בורוע עוה .

המכסה מלמעלה יורה הלאה, ורא העם וינועו, ויאמרו מות בו, ויקראו בחזקה, שמע ישראל! ועל השנות דבר זה פעמים או שלש. המלאכה נעצרה, נשבת הבית מכוא בו, ושאייה הכתה שער — עתה נודע הדבר כי חזיון התולדה היא, ודבר אין לו עם שדה ושרות, אך יען המים אשר בצנור ההולך כנחש (דיא שלאנגע דעם קעססעלס) נערמו ויקפאו, כאשר בא עתה הקטור, כרב כחו דפק פנימה וישלך הלאה הכובע (דיא הויבע דעם קעססעלס) ויפנה כרב אונזו לו מקום מוצא. — לפנים הראו נובלים מופתים; כמעט ידם התעלפו הכחורים והבתולות שכבו לארץ נדמו, נפשם ברעה התמוגגה, ויעריצו אותם ההמון, עתה יכירו וידעו כי כח עלעקטריציטאט עשה זאת, והנקל לשבר עצמות חבר בני אדם הנוגעים זה את זה כחום ברזל היוצא מן המכונה (עלעקטריזירמאשינע) וכלם יחילו חיל ורעדה, ובכחה גם להמית אדם ובהמה (כב) או לרפאות חולי פעדאנאר או ניקט בלי תחבושת. — הרופא מעסטער רפא בעיר מלוכה וויען ככה אכן השואבת חלאים רבים, וכאשר נשאו לבו וילך לעיר מלוכה פארוז, ויתפאר כי בידו הגדולה הנצח וההוד לרפאות כל חולי, למלש משא נשים חרות העדינות מעצבונן והרוגן, כשמחה תלדנה בנים וצירי לידה לא יהיה להן עוד וכו' וכו' וימהרו ויבואו אנשים חכמים אל ביתו פתאום ויחקרו על חלומותיו ועל דבריו, ולא נתנוהו לעור עיני ההמון, ויגידו בשער בת רבים כי שקר ענה פיהו, תרמית ענינו, אך בשרו נמשח פעמים רבות במאנגעט, ע"כ בכחו לחלק מעט מזעיר אל רעהו (כ) ולשוא יתפאר כי ידע דעת עליון לחלק מנות הראוית חיים חן וחסד לכל אשר ירצה. —

האמנם פעולת המאנגעט רבה היא ומי יבוא לחקר תכליתה ובסודה באה נפשו, החכם ד"ב יאנקלאוויטץ הכיח (המגיד תרכ"ו צד 77) מעט מענינה וז"ל: יש מהרופאים פקרו עליה דרכה למוכה ומעונה כי ישא אכן המאנגעט על כשרו וכו' ויש יעבירו המאנגעט על עור בשרם אל אשר יהיה שמה המכאוב וכו' על השבץ, על מיתת האברים (לעהמונג) להטיב פעולת כלי החושים וכו' ואם נתבונן עפ"י אופני השמוש יוציאם הרופא לפעולת אדם, ואם נתבונן על כל

(כב) ע' למודי הטבע ח"ג חאמר צ' ס"ב.

(כג) ע' הסולאנס' גאקראזיאטיק זד 37. ועי' בלעקסיקאן חחה סס ועטענער כי העפליאס לחוה בשארץ נחמו לו עשרה חלפים סראנק ורכים ינכרו חסרי ליעומוז ויהנו לו כבוד ויקר. וע' למודי הטבע חחה סס, חזן הסוואחה" ובענין שנה תרכ"ז זד 77. ואם ועטענער העפיל לעלות בכל חזון רוחו אל הסולאנס חזחה עדי סרץ בצולה והגה מן העקלה הישרה עוד הגדילו לעשות הנשטים חסרו ובחוס רבים העוטים רגזיה (שאללעטשע) וכו' ובכל זזה הביאום חכמים רבים כבור הבחיה ובזרז חוור כי לא לצד בזה ויחזיו רוב החיות והסחיות אשר הגידו לנו ונראש, המאנגעטערס אשר ילאו לפעולתם כי גם חלאים רבים נרפאו על ידם ע"ש — ועע"ש הסנה פעולת אשר להאנגעטעטימוס וביחוד הסנה בהסרין זון רצ ופעולת המאנגעטעטימוס החזק אז חבול הסנה בסקין שנה המאנגעטעטימוס (עס"ר ערע חזין סלשוואכען, אדער דער מאנגעטעטע זוננאנזליסמוס חזין) חקר פני האיש יחלדנו ילהלו וזו נחבונן צו חיותו הסנה, ורוב נכון חס בקרבו, ויחיה בשנחה חס סניו (חיינע ענטליקונג) סיבור ישוב חליו על יד על יד להטיב על שאלות המאנגעטער, עניינים שלמים, דברי נבילה ושי, חסר לא נקה בחלה ניעויו. וירחש דברים נעלים חסר לא ישנו צנושי חסושים, ויגיד חזו לרי ונרפא יתן לו לרפאותו חמליו, וכהנה חקלר היעירעס לקסר הכל ונהקורל העשוקק לדעה כ"ז עיבז ירחש סס ובספרים המוצגים חוזה. וסס סניי חך להודיע כי ציעויו היסה בעיר זורלונג (נחת קעריח, מדינה גאליציען) חסה יודים חסה זוננאנזלין,



אופני הרפואות הנעלות והנשנכות בעינינו אשר צמחו על ידם למחלות שונות  
עת נראה ידוע חולי כי ירפא במנע יד ע"י התעוררות כח הדמיון או ע"י מלאכת  
הפיל תדרמה עמוקה על בני אדם (קינסמליכעס איינשלאַפּען) וכו' כאשר הונד  
לנו מספורי קדמוניות וכו' אז נוכל להוציא לאור משפט כי עוד בימי קדם  
השתמשו העמים במלאכה הזאת וכו' שימת הידים על ראש האדם, לבונה  
מקושרה, השתוות ההרגשה (סימפאטהיע) הקמיעות (כו) וכל תחבולה ומרמה  
אשר השתרנו עלו מאמונת ההבל, מאמונה מסתתרה (מיסטיציסמוס) אלילים  
וקסמים וכדומה אשר התפארו בהם בימי קדם לרפאות בהם חלאים ומכאובים.  
וגם הנסיון הראה פעמים רבות כי העלו ארוכה, אם נתבונן לכל אלה אז לא  
נתעה בשפטנו אם נחשבם אל סוג המיריישענמאנגעניסמוס וכו' עכ"ל . . .  
וכאשר הושם קץ לחושך, ובלכתנו באשון ליל לא יצרו צעדנו, ולילה כיום  
יאיר לנו באורים המפציעים נוגה ברחובות קריה, אין שטן ואין דונג נראה בבית  
ובשוקים. ובכל זאת תהל אור יקרות כזוהר השמש ביום צה ונדע כי מחומר  
מימי (וואסער נאזשמאָף) היוצא משריפת נחלי עץ ואבן אל קנים חלולים הנתונים  
במעבה האדמה בתחתיות ארץ, ולא תשים קורא יקר האור ההוא לגם, בידעך  
משפט הצנורות (נאסרעהרען). — כן הושם סוף לערפלי הכערות, רוח המומאה,  
מלך בלחות, קטב מרידי, העושקים עניי צאן אדם, הרוצצים דלי השכל  
השמחים לפיד בוז וחסצים בנוק האדם, כליל חלפו. המק מושל תפתה, עבר  
שעיר עזאזל, לא יזכרו ולא יפקדו, ואם המצא ימצא בדברי חז"ל ענינים!  
המדברים מענינים כאלו, עלינו לדעת כי התחפשו מליצותם באדרת Allegorie  
כאשר הסכינו בזה חכמי ארץ הקדם, ובדברם ממזיקין היתה כונתם על אדם  
ובהמה אשר בעשותם הרע בעיני י"י ולא ישלימו חפצו החיה בכריאתם נקראו  
מזיקים. וכן הורה לנו המורה לצדקה (מו"ג פ"ז טראשון) וז"ל ובזאת השאלה  
(ר"ל מלת ילד) נאמר באדם ויחי אדם ק"ל שנה ויולד כדמותו כצלמו. וכבר קדם  
לך (פרק א') ענין צלם ודמות מה הוא, וכל מי שלא הגיע לו זאת הצורה אשר  
בארנו ענינה הוא אינו איש אבל בהמה על צורת איש ותבניתו — אבל יש לו  
יכולת על מיני החיזק וחרוש הרעות מה שאינו כן לשאר בע"ח כי השכל  
וחמחשבה שהיו מוכנים לו להגעת השלמות אשר לא הגיע, ישתמש בהם במיני  
התחבולה המביאות לרע והוליד הנזקים כאלו הוא דבר דומה לאדם או זיקהו.

ובשעש עמים נעצות וחל"כ טעם לאיתנה גם חכמי הכותב רחמי אזהה צריאה ושליוס. וידידי  
הרב הגאון חכם הכולל ונרכא ישראל כ"ץ כחשפארט חנדיק עארנאו והגליל, ספר לי בסינות פס  
צונרעך ערוסקאווען סקונד לעירנו, כי צעיר אהם בעולין הימה אהם נולדים קוונאנזלין, ובאה  
אליה אהם עגונה קשה רוח, וחאונד לה סוונאנזלין שחפע לעיר עארנאו צאשר סס בענה. ולא  
סאנינס לה, אך אחרי עגור צ' עמים צאה האשה העגונה אל הרב הגאון לעארנאו לחקור אחרי  
בענה אס נולל צעארנאו, ובצורלס הדברים נחצרך הדבר עפ"י אס הרב כ"י (אשר היח סקרך  
צ"ח סהוליס לאח"י יוס יוס) כי מה איש אחד זה זען כציר, חארו היס כחאר אשר סהוס אוחו האשה  
העגונה, ועפ"י עדות נחצרך הדבר, והסוכו סרסוכו סעגון וסאשה סעווצס. מה רבו ועטעך ס',  
ונפשי יודעם נאלד.

(כו) ולא יעלה נחשחנתך שבעון כוחני קעיעותן, ומה שחשעו ומה או סונלסו כשקריס  
הסוסינס וכו' ויסענו ססס לריכיס קרושה ועסרה וססס יעשו נעלאות, כל אלה הדברים לא יאוח  
לאדם סלס לשווען ל"ס מ"אנינס (מו"ג ס"א סרק ק"ס).

וכן היה בבני אדם הקדמונים לשת ואמרו במדרש רבה כל אותן ק"ל שנה שהיה אדם נזוף בהם היה מוליד רוחות ר"ל שדים וכאשר רצהו השם הוליד בדמותו כצלמו וכו' עכ"ל הזהב. ולפלא בעיני איך בעל מלחמת השם (לרשב"ץ) כתב על אגדה זו (החובאה בפ' עושיין פסין) באור ממש בזה ולא העיר שכבר ביאר כן הרב המורה. והוסיף עוד הרשב"ץ ו"ל כלשון ב"א שאומרים על אדם רע זה שד הוא — וכל אדם שמשחית במעשיו ג"כ נקרא שטן וכן כלשון הכתוב ויקס ד' שטן לשלמה את הורד וכו' ויקס לו שטן את רוזן וכן והשטן עומד על ימינו פירשו המפרשים שהיה סנבלט החורגי וכו' ע"ש ביאורו לאגדות רבות ע"ד שרצינו בזה המאמר. —

ואנחנו ההולכים במשעול כרם ד' בשם אלהינו נדגול. ומצוה עלינו להסיר פני הלום המסכה הנסוכה על רחז"ל להוציא לאור תעלומות חפמתם. כי רוח ה' דובר בם ולא האמינו בשוא ותהו. ואם ימצא בדבריהם ענינים המורים על כשוף מזיקים לצים שדים וכו' עלינו ליגע לחשוף מי חכמתם מנבא אשר הסתירו בו דבריהם, ולהסיר מסוה האללענאריע וראו כל עמי הארץ כי חכמתם ממקור אמת נובעת ולנוגה ברק השכל הלכו. והנני מעביר טוב דבריהם לפנך. ומחמטט אשר תחזה פה תקיש על השאר.

תניא אבא בנימין אומר אלמלי נתנה רשות לעין לראות אין כל בריה יכולה לעמוד מפני המזיקין (ברכות ו') אל נחשוב כי מצדנו אלף ורבכה מימינו מלאכים משחיתים לחבל כל בשר ח"ו. אך כאשר לכל אדם מכשולים בדרך החיים (כה) כאשר אמרו. כגפשו יבוא לחמו ועיני שכלו לא יראו מלכודתו עלי נתיב ותחתיתם באשורו אשר ימנעוהו לשלות מעלה. וכגבר שתום עין ילך חנה והלום, ויפול כתוא מכמר אל שוחה עמוקה — ולוא נפקחו עפעפיו ועיניו יראו פידו. אז לא נותרה בו נשמה, אך מה' הנסבה לבל יראה העתיד, על כן ירחיב צעדיו תחתיו. אף כי ימערד אחרי כן קרסוליו. — ויתכן עוד עפ"י מ"ש המורה (מו"ג פי"ז מ"א) כי החומר והצורה וההעדד אחוזים בכל דבר נמצא ולזה ההעדד מהתחלת הנמצאות. והאלהים עשה את האדם ישר עיני בשרו לא יחזו ככלות שאורו ולכבו לא יבין את זאת עד מהרה, כי לולא זאת היה לזרא כאפו וימאס חיי מרודים בזה ויקץ בחיים. האמנם נשאר עוד מההגדה שאחר המאמר הזה הצריכה באור, אך פה הנני אך כמעיר והחכם יחכם עוד.

עוד אמרו (ב"מ ק"ז): והסיר ה' סמך כל חולי אמר רב זה עין, רב למעמיה רב סליק לביה קברי עביר מה דעביר אמר צ"ט בעין הרע ואחד בדרך ארץ, פורשי' יודע היה ללחוש על הקברות וכו' וע' ערוך. ועל דעתו בהיות רב רופא גדול כנראה מטאמרי (ברכות מ') הרגיל בדגים קטנים אינו בא לחולי מעיים ולא עוד אלא שדגים קטנים מפרין ומרביין כל גופו של אדם. ואמר כל חולי ולא חולי מעיים כל כאב ולא כאב לב (שבת י"א) ואמר (פסחים קי"ג): לא תשתי סמא ולא תשוור ניגרא ולא תעקר כסא וכו' ואמר (שבת ק"ט) גב

(בה) לולא שיש לחסם מנועיים רבים שנקראו כרובים ולפע הסרב סנעכנין לחסם נולדנך סמיך כמורה סטיל עץ הסיים וכו' (דברי בעל ענוכה הנאמר בסקדנה לטר רביעי):

חיד וגב הרגל הרי הן כמכה של חלל ומחללין עליה את השבת וע"ע שבת קכ"ט הרבה רפואות ממנו (ומחברו שמואל אסיא דרבי) ואמר רב עוד (שבת קל"ד:) אין מונעין חמין ושמן גבי המכה בשבת. ואמר (ע"ז ל"א:) הני ארמאי זיקנאי יהוה שתי מיא גילויא ולא מתו איידי דאכלי שקצים ורמשים חביל גופייהו וכו' (והוא כמו האוכלי סם הידועים מחמת שהורגלו לאכול וכן נמצא אנשים אוכלי ארועניק) ואמר (הגינה ה'): רעות שנעשית צרות זל"ז כגון זכורא ועקרבא (כו) ע"כ הלך רב הרופא לבי קברי לחקור ולדרוש את כל איש אשר לקברות יובל לחקור סבת מותו (וכמו שהולכים בימינו אלה הרופאים לרשום שם כל חולי שמת בה האדם ונותנים אות לקבור המת) ואזן וחקר ולבו ראה חכמה כי צ"ט מתים בסבת עה"ר ואך אחד ימות בדרך כל הארץ, ר"ל באפיסת הכחות (אלטערסשוואכע) כעלות גריש בעתו, ותחת שם עין הרע יובן אם עין המת היה רעה בשל אחרים או של אחרים בו (או עינו רעה בשל עצמו, כי גם זאת חולי רעה נוגעת עד הנפש ותאכל חצי בשרו, והוא עושר שמור לבעליו לע"זו, לא יאכל פן לא יאכל ולא יהיה פן לא יהיה — או עינו רעה בשל אחרים ועי"ז יבוא רקב בעצמותיו וכו') סוף סוף עין הרע פעלה גדולות.

(בו) פס"י שהם שני סלחים הפוכים. והנראה שר"ל שעקוואו זכורא ועקרבא ורפואתם הפוכה לעקילת עקרב ויעיל חמיני ולעקי לה זכורא ויעיל קרורי והפוכי סכחא, שהפועיל לאחד זיק להשני לכן הן לרוב זל"ז (ערוך ערך זכורא) וזה עבוחר בגמ' (ע"ז כ"ח:) על זכורא קרורי ולעקרב חמיני — והנה זכורא היא עין יחוס (וועקטע) ורש"י כחז על זכורא לירעל — וזה חשיר על הא לחיפה בגמ' (כתיבה 2:) והובר סבר אחד מובר גדול ואחד מובר קטן ואפי' מובר נחששים ועקרבאים חייב חומר אפי' הוא עין זכורא דבעי לנולד זכורא ועקרבא חסור ואי קחאי בתרים שרי (פרש"י א' סבר גדול, שנחבר מיום גדולות ונולדן יחד: סבר קטן לחיפס קטנות נחוס ונחשבנן כגשפיי יחד, חשילו זכורא ועקרבא דלא חשיבי חסור לנחשן.) ודברי רש"י בלתי מובנים, אסרי שבגמ' לא נולד נוסחא, חשילו זכורא ועקרבא' ונראה שלפני רש"י גירסא אחרת היתה 'חומר אפי' הוא עין זכורא דבעי לנולד חשילו זכורא ועקרבא'. ובכל זאת לא אפי' נחש' דלא חשיבי, מזוע לא חשיבי? ובעיקור דברי אפי' לריך בצור, הרי זכורא ועקרבא חינו בצלל נחשים ועקרבאים דחייב עליהם? ולמה חומר אפי' לשון חסור? — והנה בנסתדרין (ס"ה.) ענין זה בלשון אחר. ס"ה מובר סבר א' סבר גדול וא' סבר קטן ואפי' נחששים ועקרבאים. חומר אפי' הלך האי עין זכורא ועקרבא ח"ע? ס"ה מובר חשילו זכורא ועקרבא על סבר גדול מירש'י עואפק מיום זכורא וז"ל גדולות: סבר קטן עואפק שקלים ורנשים; ואפי' נחששים ועקרבאים, לגרותן זכורא, או לעקוס מדבר שלא יולדו דייבבו ויזיקו, חסור. ובגון שאין לרין אחריו שאין בהן נשום פקוס נפש: וענפה מיום מזוע שנה רש"י מירוש בצפקים ונכריחות? ומזוע לא מירש'י צכריחות לדברי אפי' על אפי' זכורא ועקרבא דר"ל ח"ע? דקאמרון דלא לזיק? וזה אשר אנכי אחזה לי צפי' הנרייחא הוה, מובר סבר לא דוקא עואפק מיום צמיד אך הם עואפק נשום מים עואפק לערך מובר סבר קרבא (ואנכי רחמי שקריא וריען איש יעז בין אריה והנה אוחס בצנע אפו והנה חכו לרגליו) וז"ל העואפר (ההלים י"ח) בצפקוי כנו פתן חרש אפיו חזו אשר לא ישנע לקול נחשאים מובר סברים עואפוס. לא חרש בצנע כ"א יחשם אפיו חזו בצלי שנוע לקול נחשאים וכו' לפי שיש בצללות המזרח חנשים יודעים להולא חרש הנחשאים השבור בכים קטן חמה לשום. ואז לא יזיקו עוד בצנשיתם. וילמד ח"כ לקרוד עש"י בגון הלי שיר עיומר. וישעו החנשים ההם את עם הארץ לאחור ע"כ כסף ולחש חמה עובים דבר הזה. ולפעמים שלא ישכילו צנעשים לקחם הארץ בגומי וישבו הנחשים את החובע צמם, ואז יחזורו שהנשם חרש ולא ישנע אל לחשיהם ולהעטיהם ע"כ וע"כ חזרו צכרייחא א' סבר גדול שיוכל לחבר עלמו עם מיום גדולות הנחשים החיין בלרץ חארקס או צכחא, ואחד סבר קטן עואפק עלמו עם מיום קטנות ואפי' עם נחשים ועקרבאים אשר הנה זכורא עשר את עואפק עמו ענשה או עם אחד מהם מובר קרבא ורין עואפק לו — ואחא אפי' חומר חף ניי שאין עואפק עמו ענשה ויעשה ענשה חזוה, אך עואפק זכורא ועקרבא יחד חסור, כי בסלומים יחד סכיה גדולה יש ומאיכא סכחא עואקסורא, כי לשיהם חרש אשר חרופתם עואנגיה זל"ז והעואפק חרש סוף עואפק אשר לא ישמד ענשה סבר המהשכה בצכרי פי פמה — והסן.

ובסבתה ימָרר חיי איש ואיש ויגוע בלא עתו לרגלי תחלואים הכאים עליו .  
והתבונן אמרם (ב"ב קי"ח) : שלא שלטה עינא בישא ביוסף . ר"ל שהקנאה לא  
מצאה בו מקום , אף שקנאוהו אחיו לא פעלו מאומה , הישם פדה בשלום נפשו  
ועלה במעלות המלוכה , ויוסף ג"כ לא נטר איבה לא נקם חרפתו אשר חרפוהו ,  
ויאמר (בראשית נ') ואתם חשבתם עלי רעה אלהים חשבה לטובה וכו' ע"כ והסיר  
ה' ממך כל חולי זה העין .

רבא רמי כתיב (במדבר י"ב) בחלום אדבר בו , וכתיב (זכריה י') וחלומות  
השוא ידברו , לא קשיא כאן ע"י מלאך כאן ע"י שר (ברכות נ"ה) . הכתוב  
כתורה בחלום אדבר בו אמר השם יתעלה , וכל הויה מאתו ית' נקרא כפי  
השלמים מלאך (כי אף שהיה זה השגת חוש האזן והיה זה הקול אשר עבר על  
פניו נבוא . כמ"ש המורה פרק כ"א מ"א . יתכן להקרא דבור זה מלאך וכמ"ש  
המורה פרק מ"א משני) לא כן אצל זכריה הנביא , אשר שם יזעק וישוע : כי  
התרפים דברו און והקוסמים חזו שקר וחלומות השוא ידברו הכל ינחמון וכו'  
ובנתנו שם שחלומות אשר הקוסמים דוברי און ושקר יתפארו בחלומות אשר  
הוא שוא כי לא חלם להם אף מאומה — וזה שכנו בשם שר ר"ל הקוסם  
והדורש בתרפים הוא שר , כי הוא מטעה העם בהיות שוא והבל . -- וינקר עיני  
האנשים בתרמיתו . ובמ"ע עברי אנכי גליון 14 משנה ה' כתבתי עוד פי אחר כזה .  
אר"י (פסחים ק"א) מאי דכתיב גם כי אלך בני צלמות לא אירא רע  
כי אתה עמדי . זה הישן בצל דקל יחירי ובצל לבנה וכו' ע' מאיר'ס  
קאָנפֿערוואַציאָנס־לעקסיקאָן ערך Magie ובערך Elfen כי האמינו רבים בכ'  
מחלקות Liosalfen (ווייסע עלפֿען , ליכטעלפֿען) אשר מעונתם בשמים ומראיתם  
כלבנת הספיר (אטעווער) בבגדים יבירקו ככסף , שמחי וטובי לב , צדק ומשפט  
יקדשו ולא ינקמו נקם — מחלקה השנית Svartalfen (שווארצע־נאכט עלפֿען)  
נמדים (צווערנע) חשך משחור תארם , לא הדר להם , עינם תישמר נשף בלילה  
סרצים יצאו מעונתם (ואם זרחה עליהם השמש יחפנו לאבן) להם כח  
הכשוף , וכל הקרב אליהם יענש באסון נורא או חולי , מעונתם עפ"י הרוב תחת  
גבעות כבתים כאלנות במים בכלים ע"ש הכליהם . ורבים גם מאחב"י נפל  
סחר הרוחות Elfen הדרות (לפי הבלי אמנות ההמון) בדקל , גם יראו מכח  
הלבנה אשר רבים הקדישו אותה (ולזה אנחנו מאמיני השם מכרכים בקדוש  
לבנה ברוך יוצרך וכו' למען דעת שלא נקדש אותה על היות לה כח אלהות) .  
ואמרו שם האי מאן דמפני אנגירא דרקלא\* אחרי ליה רוח פלגא וכו'  
זמנא חדא אזל ההוא צורבא מרבנן קא מפני כי פרחי , שמע דקא אתי עילויה  
וגזי לה כי אזלא נפלא אדיקלא וכו' מי לא יראה כי כח הרמיון ואולי בצרוף

(\* בקונטרסי הגות והגהות לש"ס (חסד קלה נחם השפתי כהנצטר והעברי חכמי) הערות  
כי לדעה ז"ל הגירסא דיקלא וע' ערוך ערך חגר סכחז סס צעל צעככי לשון פירושו גובה  
Anhöhe וחולי לזה העני על גובה הדקל שעשחים הדקל , חערו : שיאחזו רוח פלגא , לענן  
לא יעשה כוחה , כי כפי הגהות היה דרכם לעלות על ראש הדקל ולישע שם , כן חנינו חלל ר"ע  
יחיז ארישא דרקלא (עגלס ב"ח) ורבה בר נחמני יחיז הגירסא דרקלא (צ"ע ש"י) כי בדקל  
סקלץ לא חעו מדוע ימק העשנה ?)

ירח החזק מפרי האילן אשר בארצות החמות יפעול על החושים — פעלו על  
 האי צורבא מדרבנן כאשר ישב לפנותו, וגם מקול עלה נדף והאמין כי רוח  
 עלפע תקום עליו להרשיעו, כי שמועה זו — האמורה מפי עוללים ויונקים  
 ונשים — פרשה מוטות כנפיה מלא רוחב הארץ, ורבים האמינו בעצי ערלען  
 אשר מלך בלהות Erlen-König ימשול בהם, וגם האמינו כי בכל אילן ידור רוח,  
 ובקצוץ האילן יכרת את הרוח Elfe, ולא אפונה כי הספור עטה במעטה Alegorie  
 כי הית האילן תפסק בקצוץ האילן, כי מסבת הרוח Elfe יגדל האילן בהיותו  
 מחובר עם האדמה וממנה לו תוצאות חיים ובהכרתו יקפד חוט מחייתו — והמשכיל  
 יבין. ועי' במנורת המאור (נר ז' כלל א') ושם (פ"ו) כתב ה"ל אעפ"י שדברי  
 הכשופים לא יוכלו להזיק למי שהוא מתמים דרכיו ובוטח בה' ואינו מקפיד על  
 דברים אלו כפי שכתוב למעלה (נר שלם חלק הכשוף) אבל כראות חז"ל איך  
 בני אדם ערלי לב ומקפידים על דברים כאלו ויוכלו להזנק ע"ז — ע"כ לימדו  
 לישראל הדברים שיוכלו להנצל מהם וכו' ובנר ב' כתב מה שאחז"ל מאן דקפיד  
 קפדי ליה ר"ל מי שמכעית עצמו. והוא כמו שאמרנו כי כח הדמיון שולט  
 באדם. ע"כ טוב מאוד להנך הנער עפ"י דרכו ולא ישמע דבר שאין לו שחר.  
 אמר רב כל העוסק בפרק שירה בעוה"ז וכו' ונצול מ"צה"ע ומדין קשה  
 ומשמש המשחית ומכל מיני מזיקין וכו' כי כבר באר העקרים (מאמר ג') מבאור  
 עבודת ה' פ"א) שאין הכונה על אמירה בפה רק הגיון הלב כמו אמרתי אני  
 בלבי (קהלת ב') שענינו המחשבה, וכשיסתכל האדם בכרואי מעלה ומטה יוסף  
 לקח וישמע מוסר, כמו שאמרו השמים מספרים כבוד אל, והכונה מתנועת שמים  
 נבין כי יש מניע אותם והוא בלתי מתנענע והוא בתכלית היכולת להניע גופים  
 נוראים כאלו. בעוצם ידו (וע' עקרים פ"ב מטאמר ג') והמשורר בעצמו העיר  
 אותנו לבל נחשוב שלהשמים פה דובר, ואמר אין אומר ואין דברים בלי נשמע  
 קולם אך בכל הארץ יצא קום ע"כ בקצה תכל יתנו מליהם. — והנה להאדם כח  
 אלהי להשיג כל הנבראים ופרטי הצמחים ובע"ח, טבע כאו"א ותועלתן להאדם.  
 וע"ש באורך שמבאר כל העוסק בפ"ש אין הכונה הדבור רק המחשבה שיתכל  
 כי מכל נברא נוכל לקחת ראיה על איזה מדה טובה ומוסר השכל ויהיה הפ'  
 כל העוסק בפ"ש לההשכלה והסתכלות בעיני השכל (ע"כ לא אמר כל האומר  
 פ"ש רק כל העוסק) וע' מבי"ט בס' נחמד הנספח לס' הגדול בית אלהים.  
 ואחריו בעל כנף רננים. והמבי"ט בהקדמתו שם מביא מחכמי הטבע כמה חכמות  
 שיש לפרטי בע"ח בעיני הטבע; הכלבים יאכלו שרש עשב אחד להקיא,  
 והתרנגול הלוחם עם הנחש יאכל עשב שריחה יועיל לארס הנחש, ועופות  
 הנלחמים המניחים מין עשב מדברי על חבורתם, והאילה הנמחצת מחץ רובה  
 קשת תבקש מין עשב שתאכלנה רך ולח ויצא החץ מתוכה, הפרא ישתה מים  
 רבים להשליך קלוחי מים על פני הציד וינצל ממנו, ועוף ימים אחד שנתקשה  
 לצאת והביא בפיו מי הים והכניסם בנקב התחתון עד שנשתלשל וממנו למדו  
 בני אדם לעשות Klystier ע"ש מ"ש בשם ס' שער השמים וס' קצות החוש  
 והמוחש — גם בגמ' דילן (שבת) מקמיה תורא לקמיה חמרא לא שקלינין מקמיה

חמרא לקמיה תורא שקלינן . כי להחמור דעה יותר מן השור ומכיר שאכל השור ואינו אוכל אח"כ . ובמס' (ביצה כ"ה) הצובא מקטע רגליהון דרשיעא נטיעה מקטע רגליהון דקצבייא וב"נ תורמסא מקטע רגליהון דרשעי ישראל ע"ש בפירש"י . ובפרקי דר"א (פכ"א) במת הכל למרו אדם וזוה לקבר גויתו מן העורב , ובעקדה (בהעלתך) ובמקור חיים שם כי מלאכות ותחבולות מעשיות למדו לפעמים מע"ה ומה שעושים אותם עפ"י נשיתים למכעס ותולדותם כמו רפואות הקאה לחולי אצטומכא (ערברעכען) למדו מחייתו יעד אשר באכלם יותר מדי שבעם וחלו , ואכלו עשכ ידוע טבעו לסבב הקאת המאכל . חמי קארלסכאד (בשנת ק"ח לאלף הששי) בארץ פיהם (בעהמען) נודעו ע"י כלב של קיסר קארל אשר נטבע במים ויכונו רגליו ולקול המיתו נגלו מים היקרים האלה אשר למחיה שלחם אלחים הנה , וע"י רועה אחד בארץ איטליען אשר גרש בהמה דלה ורוה מעדרו . ותלך ותתע בשדה אצל מעין אחד ותישת מהמים , ובימים אחדים שבה לאיתנה דשנה ושמנה נבעו מצפוני נכבדי מים אלו רפאות לאיש הוכח בחולי שדפון (אויסצעהרונג) וע"ז אחז"ל (ערובין ק') מלפנו מבהמות הארץ וכו' זה פרידה וכו' . וזה שאמרו כל העוסק בפ"ש ומתבונן במעבי התולדה מחארו בלכנון עד איזובי קיר , ממעינות נכבדי מים עד בציה וגבא מהנשר הגדול כרוב ממשח עד הרמש הרומש על הארץ רמה ועש , ינצל מפגע רע , כי ישכיל ארחות חיים ויבדיל בין טוב לרע ומכל נזק ופח יקיש ישמור נפשו ורעה אליו לא תאונה . — אמרו על ריב"ז שלא הניח מקרא משנה גמרא הלכות ואגדות וכו' שיחת שדים ושיחת דקלים משלי כוכסים ומשלי שועלים וכו' (סוכה כ"ח : כ"ב קל"ד) חבוכת הביא בשם רבינו האי מה שראה לר' אברם קאבסי שהיה מכיר עתידות בנענוע עלי האלנות כיום שאין רוח נושבת והיה מכסה האלן בסדינים והיא חכמה וע' ערוך ס"ה . ועל שיחת שדים כ' רש"י לא ידענא . ולי נראה שהיה יודע ומכין שיחת שודדים באשר להם לשון אחרת הנקראת (גוינערשפראכע) והיא תכונה כראוי לאיש יושב בשבת תחכמוני למען לעת מצוא יוכל לבוא לחקר עלילות ברשע — ושיחת דקלים ר"ל חכמת הכאמאניק וידיעת נטיעת הצמחים אף הקשים כמו הדקל , ומלת שיחת , פה , ש"ה לצנחי האלנות כמו : וכל שיח השדה (געוואַכס) ואולי עוד הרמו שידע כל הספורים Mythen שההמון מספרים מן הרוחות אשר ידורו בהדלקים כאשר דברתי מזה למעלה , וכמו שאמרו (פסחים קי"א : ) הישן בצל דקל יחידי וכו' . וריב"ז ידע הוללות וסכלות כמו קהלת , למען לא יאמרו החכמים בעיניהם לוא ידע מכל הסיפורים אשר ספרו לנו גם הוא היה מאמין בהם . וכמו שרבים מנמחרי לב יאחבו שירי כסילים , ויאמרו איך נשמע מוסר איש אשר לא שמע השירים ההם כי נעמו , ע"כ אמר החכם (קהלת ז) טוב לשמוע גערת חכם מאיש שומע שיר כסילים . ר"ל החכם הגוער בעם יהיה מאנשים אשר כבר שמעו שירי הכסילים וככל זאת בוז יבז להם , (וכן פ"י הקול יעקב) וגם משלי כוכסים העומדים על מי מנוחות ושדה כוכס , המתבוננים בטרחי התולדה ופתחו במשל פיהם , ומשלי שועלים אשר היו שומים בפיהם (סנהדרין ל"ח : ל"ט . סוטה מ"ט) .

ומה נחמד משל השועל שהיה מהלך ע"ג הנחר (ברכות ס"א): ומה יקר משל השועל ומחריד הלבבות (מדרש קהלת פסקא כאשר יצא מבטן אמו) ואל יהי המשל קל בעיניך שעי' המשל הזה אדם יכול לעמוד בדברי תורה משל למלך שאבד זהוב מביתו או מרגליות טובה לא ע"י פתילה באיסר הוא מוצא אותה (מדרש רבה שה"ש) והחכמים ישתמשו בו לביאורי מִקְרָאוֹת ולחשיב לאפיקורם ולכל שואל כמו תשובת ר"ע למרגנוס רופוס על שאלה אם הקב"ה אוהב העניים למה אין מפרנסן (ע ב"ב מ.) והיה אחד מל"ב מדות דר"א בנו של ר"ה באגדה (מבוא התלמוד להגאון רצ"ח פרק כ"ט וע"ש פרקים הרבה הנחוצים לענייננו) וע' מו"ג בהקדמתו ביקר המשל, ואל תחשוב כאמונת הסכל שהשועל מדבר כי הדבור אך להאדם תתר חכמה, אך השתמשו רז"ל בזה כאלו החיות והעופות והדגים או הדוממים והצמחים אמרו בן, והיא ע"ד צחות המליצה. וכבר התעוררו התומ' (חולין ז'). שרפ"י חשב בלבו כך, לא שגנאי נהרא אמר בן, וכן בע"ז (י"ג). שלא לעורר ב"ד לא השיבו החריים: עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמנו אלא היה אומר בלבו שכך יוכלו לחשיב.

וכאשר תראה לחז"ל (אבות פ"ה) עשרה דברים נבראו בע"ש בין השמשות פי הארץ וכו' ויא' אף המזיקין, לא תחשוב שהמזיקין המה בריאים מיוחדים. כי כבר בארו השלמים (ובראשם הרמב"ם באבות ומו"ג פכ"ט ומקור חיים פ' בלק סי' י"ח). כי האותות והמופתים החדשות אשר תקראינה ותבואנה לרגלי העת כבר היו לעולמים ביום ברא' ד' אלהים את השמים ואת הארץ וכל צבאם, אחת מהנה לא נעדרה, כאשר אמר הקהלת (קאפיטל ג') כל אשר יעשה אלהים הוא יהיה לעולם עליו אין לחוסף וכו'. לא ישונה מתחבולות גובלים וקוסמים, אך לעתים מוזמנים ישלה ארון כל אמרתו וברעיש ורוגז תכקע האדמה וכדודי אש מפיה יתמלטו ותבלע כל היקום (פי הארץ) — או ברוח סיו גלות מים נעולים במעבה האדמה משנים קדמוניות נגלו ויפרצו מעם גר בארץ ציה (פי הבאר) להושיע אדם ובהמה או להשחית שדה תבואה, כי יארחו לחברה עם גשם מטרת עוז ושימו ארץ לאגס מים וימח כל היקום — ועד מהרה ירוץ דברו כימי נח ברוח נדיבה ורצון, יסכר פי תהום רבה, וארובות השמים יסגרו על מסגרי השמש יצא מחופתו, ומראה הקשת עינינו תחזינה ביסוף (הקשת) בענני ענן על הארץ לא למעננים וקסמים תלך כי כל פעלם מאפע, אני מחצתי ואני ארפא" יאמר אלהים, אנכי שלחתי חצי ואפיצם ואלהים יעשה זאת לעת מצוא שיראו מפניו, כי כן יסד המלך כששת ימי המעשה כאמרם (ש"ר פכ"א) אמר משה לא כך אמרת שאין הים נעשה יבשה שנאמר אשר שמתי חול גבול לים וכו', א"ל הקב"ה וכו' אני הוא שהתגיתי עמו מתחלה שאני קורעו שנא' וישב הים לפנות בוקר לאיתנו לתנאו הראשון וכו' הודיענו חז"ל בזה כי לפעמים יעבר הטבע חקו על זמן קצרו. וגם זאת לא תחשוב כי כאמת הפרה התולדה נבולה, כי גם זאת טבע המעולה, כי בראשית הכריאה כאשר ראה הרואה מים יגרו, במורד היה לפלא בעיניו, ובהרגלו להביט בהם יום יום נטבע בלבו כי בן נכון וכשר הדבר, ככה הוא בנס לפי שעה בעיני המשכילים והיא טבע המעולה כמ"ש העקדה (שער ל"ח ל"ט מ"ם) ועד"ז אמר ר"ח (תענית כ"ד) מי שאמר לשמן וידליק יאמר לחומץ שידליק,

כנ"ל — אך עיני ההמון לא תחזינה מישרים כי לבם טח מהשכיל. בא וראה מ"ש הרב המורה לצדקה (מ"ג פס"ו מראשון) שהלוחות מציאיותן טבעית ונעשו בששת ימי הבריאה כשאר דברים הטבעיים ברצון אלהי והפצו. וכן הכתב והמכתב (וע"ש בפי רש"ט) וכן כתב בעל מעשי ד' (חלק מעשי מצרים פי"ב) מה שאמרו החרטומים אצבע אלהים היא ר"ל שהוא טבע ע"ש (וע"ש פי"א מה שהביא מהחכם הטבעי אבן סינא באותות המגפה. ושה"מ מכות במצרים אותות למגפת מכת בכורות היו) ומכל האמור תבין ותשכיל כי פעולת הנסים איננה הריסת הסדר הטבעי ובמולו — ואת הכל יפה עשה בעתו מראש ימות עולם. גם יציאות הנשמות מהאבות לבנים (פער מראדוקציאן) מקודם לידתם שפונים טמונים בנפש האב כמו דבר אחד הנטמן בכלי או בנרתוק ונשמט אדה"ר היה הנרתוק הגדול וכו' ספונים כל הנשמות עד סוף כל הדורות (ואף כי החכם ר"י באראש בס' אוצר החכמה צד 79 ימאן בזה לדעתי הדבר אמת וצדק) ולזה כוונו חז"ל (סנהדרין ל"ח:) זה ספר תולדות אדם מלמד שהראוהו הקב"ה דור דור ודורשיו וכו'. כי כל הדורות עד סוף הבריאה כלולים באדה"ר. והתבונן כאשר הראה הקב"ה למשה תורתו של ר"ע ויששוקלין בשרו במקולין אמר לפניו רבש"ע זו תורה וזו שכרה א"ל שתוק כך עלה במחשבה לפני (מנחות פרק ג') שהסביר לו כי כבר בראשית הבריאה הוטבע כן בסדר השתלשלות העתים ולא ישנה תפקידי הטבע כי מטעם המלך ית"ש הנעלם מעין כל חי. היה מחצורך לר"ע לזה. ואין אחרי מעשי ב"ד של מעלה כלום. והא למה זה דומה למורה שעות אשר כל גלגליו ואופניו ערוכים ושמורים להראות רגעי היום ושעותיו. וככל שעה הפעמון ישמיע קולו. ואם נרצה להעמיד גלגל אחד שלא יסובב, או נפסיד כל הכלי. כן אין מעצור לכל אשר תחת השמש (כאמרנו) המחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית) כאשר כך עלתה במחשבת היוצר האומן הנפלא. וגם אותן העושים בלחמיהם ומראים אותות בטבע. המה כמו האנשים המושכים בחוט מורה השעות (טרם בוא העת לצלצל הפעמון) וישמיע הפעמון קולו. השומע ואינו יודע סדר הערכה ידמה כי נפלאות יעשה המושך בחוט. והמשכיל יבין כי לא הפליא לעשות. ככה משפט העושים מופתים ומראים קסמים מסתרי הטבע — ולדעתי מזה נצמחה אמונת הגלגול. כי הגלגול האמתי הוא איננו כאשר נקרא בהבלי ספורי קדם שנהפכו אנשים לחיתו. יער ע'י מכשפים וכדומה. אך כמו שכתבנו כי כח המוליד בדומה הוא הכח אשר הטביע יוצר בראשית בורע כל צומח שיוכל להוליד בדמותו וצלמו. להצומח זרע קמן כ"כ עד שאינו מושג לחוש הראות וע"י כלי הבטה (מיקראסקופ) נביט בורע גוף הצומח בנוי ומתוקן גמור בצביונו ומתכונתו. כפרי העץ למשל, נביט בגרעין שלו אילן קמן מצויר עד שרשיו וענפיו ופריו וכו' ובראיה פשוטה לא נדע כי באו אל קרבנו הכל אשר לכל עד לאין קץ — ולפ"ז מונחים מקופלים מראשית הבריאה כל האילנות והפירות עד סוף כל הבריאה בכל אילן ואילן ובכל צמח ועשב. אך הזרע יתגדל ויתפשט אח"כ ואם כי קמן הרבה מאוד ולא יכילנו שכל אנוש אנוש, לא יפלא מד' דבר זה. וע' רוח חן לר"י אבן תבון ופי' החכם הכולל הרב בעל נצח ישראל ויאמנו דברינו) וככה גם במין האנושי מראשית הבריאה מונח הזרע עד



סוף כל הדורות והוא המכונה Evolution, ולדעתי גם חז"ל האמינו בגלגול זה ע"ב אחרי שהביאו (ע"ז פרק א' וש"ג) מיתת ר"ע שנתעצב אהר"ר במיתתו בראותו כל דור נולד, הביאו מאמר רב אסי: אין ב"ד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף — ר"ל עד שיכלו כל גרעיני הזרע אשר מראשית הכריאה הונחו באב הראשון — ואמנת הגלגול האמתי הזאת נפסדה אצל החמין ברבות הימים והתערבו בה דעות כוזבות — וכאשר חז"ל י דברים שנבראו ע"ש, ואלו הם האותות אשר באו אח"כ ברבות הימים כמו בליעת קרח וכו' וכו' אשר היתה כוננתם שנבראו בנמר המעשה בכריאה, אמרו שנבראו בין השמשות ר"ל ערפל התולתם ולא נודע ברור הדבר איך נעשתה זאת, אך יד' לא קצרה לעשות זאת. — ויש אומרים אף המזיקין, דבר אשר באופל יהלוך או משחיתים כאלה אשר יסובבו ברבות עתים, גם המה מראשית הכריאה נוסדו, והאלהים עשה שיראו מפניו. —

עוד מאמר אחד אביא טרם אנמר המאמר שאני בו, והוא מה שאמרו בזהר (פ' בלק) ר"ש אמר וירא בלק מה ראייה חמא ראייה ודאי ממש חמא במשקופא דחכמתא וכו' בן צפור כמה דאמרו, אבל בן צפור ממש — דהא חרשוי הוו בכמה זינין דההוא צפור הוי אתי והקוא עשבא בפומיה מפרח באוידא עביד עבדין ולחיש לחישי וההוא צפור הוי אתי וההוא עשבא בפומיה מפרח באוירא מצפצפא קמיה ואעיל ליה בכלוב חר מקטר קטרתין קמיה ואיהו אודע ליה כמה מילין עביד חרשוי ומצפצפה ענפויה ופרח ומס לגבי גלוי עינים ואודע ליה ואיהו אתי וכל מלוי בההוא צפור הוו וכו' וכו' מלבד שנוכל לאמר שהיה חוזה בככבים, ולהטעות החמין תלה הכל בצפור אשר למדוהו לפרוח ולשוב אליו בצפצוף כמו עוף הפאפינאיי המדבר כפי למודו נוכל לאמר עוד כי הקסם בלק הבין מלאכת מעחאניק ועשה מכינה הנקראת Automat בדמות צפור, כמעשה אשר עשה החכם Archytas כמאה החמישית למנין הנוצרים, יונה פורחת באויר הרקיע, וכמאה ה"ח עשה חכם אחד אוזא אחת אשר צפצפה (שנאמערטע) והגביחה עוף רצה וכשכשה בכנפיה, אכלה והקיא בלועה, וגם אנכי הכותב ראיתי בימי חרפי אַמאַמאַט (נקרא גכ אַנדראָ אידע) מלאכת חכם א' הנקרא Gzugal רקד על חבל באויר החרר ועשה דברים מבחילים לעונג ושעשוע הרואים. — ובעת רצה בלק להתעות עיני רואיו בהבלי פיהו, או ראה מאומה מאותות השמים, לקח הצפור וישלחו מעל פניו בערטה כהעריכו המכונה, וראו כל עמי הארץ בעל כנפים יגיד לו דבר — וכמו כן אחשבה היתה התמונה בעמוד גדול הנקראת Memossäule הנמצאת אצל עיר Theben במקום Mediat-Abu אשר בזרז השמש כבוקר השמיעה קול צלצל פעמון נעים (ונמצא עתה ראשה בבית מוזעאום בעיר לאַנדאן) וכאשר חָדָו למצוא פשר דבר, ראו כי פנימה חור גדול ושמה הסתתר הכהן והשמיע הקול ההוא — ולדעתי בלי הסתר הכהן שמה היה בנקל ע"פ חכמת המעחאניק להציב שמה מכונה כתבנית כלי שיר הנמצא אצל מורה שעות המוטרים (שפיעלווערק) ובכל עת שנרצה יזמרו משכיל — וע' במלחמת השם לרשב"ץ על מחז"ל בלעם בועל אתונו היה שר"ל שהיה רודף אחר תאוות גופניות שקורין חכמי הטבע תאות כהמית ובלעם היה חומד ממון ורודף אחרי הכבוד והגאווה ונתן עצה בזנות שכן מעיד הכתוב הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם.

שהלשון הזה מורה שהעצה של הזנות הוא נתנה וכו' ולא יתן אדם עצה בזנות  
 אא"כ הוא מטונף בו, וזה ענין בוועל אתונו ע"ש במה שבאר מאמרם בסנהדרין  
 ולבני הפלגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנות שמות המזמאה מסר להם  
 כי דבריו יקרים וכל מחקרו ע"ד ההגיון.

ולחוציא מלבנו ההבלים האלו אשר חתו הנשים מהם בימי אפרסל בארץ הקדם  
 נתן הש"י י' הדברות לתקוע אלהי אמת בלבנו כיתד במקום נאמן כמ"ש בס' חיי  
 משה ס' רביעי וז"ל: מעות גדול שנשתרבב אז כרוב כתות בני אדם שנתנו  
 כבוד לר' יסודות ועשו אותם אלהות וכו' לאדמה קראו פראָוערפֿינא, פלומא,  
 צערעס, להים קראו נעפֿטונס, אשר לשמושו נתיחדו המון רב רוחות ממין זכר  
 ונקבה—להאור, יונא, להאש וואולקאן, להשמש אפּאָלאָ, לירח דיאָנא  
 וכו' עד שהתמימים יתרכאו לשמועה זו, ועליהם לבי דוי וכו' עכל והתבונן כי  
 כל עשרת הדברים באו אך לַשְׁרָשׁ אמונת שוא, ותחת שהיה לההמון אליל  
 נואף אליל רוצח וכדומה ורצו להתדמות להם ולעשות תועבות כאלו, באו  
 עשרת הדברות לא תרצח לא תנאף ע' אוצר נחמד חלק ד' צד פ"ח מ"ש שד"ל  
 (שם) ואנשי שפארטא חנכו בניהם בכל מיני ערמה, לא בזו לגנב כי יגנב אם  
 עשה בהשכל ודעת ולא נמצא— בא הדבור נגד לא תגנוב, וכן תקיש על  
 השאר, על כן כל חכם לב לא ישמע לקול בודה מלבו מופל שקר ואון, לא ינהג  
 בשגעון להסיר חמת מוזיקין, לא יכתוב על הדלת א"ן האיש בביתו, ולא  
 יגנוב מזוזה מבית רעהו ושכנו לקדחת— ולא יעמיד מלאכים לשמור ארבע  
 פנות הדר היולדתכו). לא יתוה בגתר קירותיו לַרְבֵּךְ — לא ישמע לקול מלחשים

(ב) ויש נוהגין להניח גד' מקצועות חדר היולדה כחצים ונויחלים ועליהם כתוב אדם וחוה  
 מן לילה ועוד שמונה ג' מלאכים באמנם שזה מועיל לשמור היולדה והילד ומועשה כספים אבל מי  
 שאינו רוצה בזה המנהג אינו נוחיב בו— כי נעלז שאין לו יסוד כלל בחורה הנסו עוד העל  
 וקבלו (ש"ע לר"י אריה נוידינא סי' מה' נילה) ח"ל הנוער החכם ריש רובין ל"י: מועשה העתועי  
 נחוש ונשקף האקטורים לבניי בימוד כונש"ל, ודברים כאלה הסכו לבניי לרות רעות ורעות גדולות  
 בין העמים אשר הגלו בחוכם והם נחמו יד לעליות דס וסורים יורחים ונוחרים אשר גדלו  
 חויביו עליו וכל בני ישראל אשר לבו נאמן עם אלהיו יזרם הלאה כמו דוח לא לא יאמר להם  
 כי פני כשם וכפיהה צלחה ישראל, ורגו ושחק ע"ז בס' עלילות דברים (השקפה לט' אולד נחמד  
 סי') ח"ל אשה כי חוריע וילדה זכר או נקבה כולם אחוי חרבי יופנים ללחוס לא מושל בכסילים  
 לחווי דשק וקצב מרידי כקבלותם יכרו עליו סגרים לחמה ככסוח הציה קו יסב חקך ככסילים  
 יחקקו ככסילים אדם וחוה הנמנע עומס, גם כמלים לא ידרשו צלחים כ"א ברופאי חלילים  
 ומננים וכו' וכו' ע"ש עוד. — ולא אסונה כי גלגח מנהג זה ציני קסם הציות לזיש וליש נשים  
 רצוח ותקנף החמה ברעותה, ובהולד בן לחמה עשהה השנית הסגולות להנחית הילד או לקחה אחוה  
 מונגה (כעונש חסודות ציני סלמה) וסחיקרו רעון חמה וקוס שרה וסונה לילית וצלחה אשר צדחו  
 לטן, ויקונו חשע מנוער שומרי מנה היולדה לכל אסונה לה ולכרי צענה רעה— ובגורלה הזון  
 נשחר הזכר אוח עם סחיו ואלהי הסקסמות למרטה ולדלחון לכל צער... ע"ד זה כקפחו את  
 ציה ישראל הצלי שזו ומחקה כוז ורעות רוח, ככס הסגולות צענהה לסקיק ציה הקצרות עם מוט  
 ולחח המוט ומחשופי הסולה, ונמנה זה מלאחי וקורר צענקה שמוחם סיו חיל סס חלו סקיקין  
 דרך חפלה חל ומוניה, ונמנה לרה חקישו ציה חולה בחוך ציהו וכו' שיש לו חולה בחוך ציהו אורנים  
 לו: ססוקן ציהו ציהו ירחם עליו וכו' ונעשה בשהה אחת שחלחה בנה ועלחה בנה וסוקפה, ולא זה  
 עמש עד שצחו ואמרה לה כהרשע. סנה סיה אז הסקשה לבית הגדול וסקדוש, והנכון צינינו אלה  
 לסקיק ציה חפלה ציה וקדש נעע, אך לאשר ציניוס הקדושים לא נחמו העכוס הרשיון לבנות  
 ציה חפלה ליחוסים, ונמנה לרה חקישו ציה הקצרות וקוס ימני עשר, אשר שם לב כל אדם שצער  
 ונדכה וססי יתן חל לבו וחספלל לחלחים ככל לבו, ומלמנה ברבנות סיונים מנהג שעות לסקיק ציה  
 הקצרות כחוש— ואולי הסולך לסקיק סניה קיעון צידו להאחין לו כי סקיק מוט עדה חרך ורובח  
 ציק"ק (וענע לשלם לו צענוב סוסה) סוז מלאחי סו"ה כ"י וייל סקוסו סקו וסלף מנלמין זס  
 לטונו וקשם בשהה אחת סנה וסוקיש סערה. עכין וייל סנהה. סקיק ציה חפלה קורח  
 עד כאן. וכסי הנראה סיה לפני גירסא אחרת בגמרא ולפנינו ליחא... והנני להודיעך קורח

גחלים לעין הרע - כח) ולא יפיל משערות ראשו ארצה להבעיר באש למען לא יבכה הילד, ויישן שנה נעימה - לא יפנה להם דונג מפחד בט), ולא ישעה למפילי גורלות לרעת היצליח דרכו - תמים יהיה עם ד', הוא ישמור צאתו ובואו, בשכבו ובקומו, אין שטן ואין פגע.

ואם נשים לב לקרמוניות נתבונן נראה כי הנשים היו הראשונות אשר בקשר הקסם באה נפשן, האשה בארץ הקדם היושבת בהרמונה (הארעם) כאסיר כלוא וכעף בכלוב, אך בתמרוקי הנשים, בשמן המור ובשמים, אהלה וקציעה, תשתעשע, ותסוך בשרה למען תחיה לריח נחוח לבעלה אשר הרבה לו נשים, אשה אחת תצורר את אחותה, תכעיסנה גם כעס, בקנאה את קנאתה, פן לא תמצא חן בעיני אשה ויתן מנה אחת אפים לרעותה הטובה ממנה - תשים כל מעינה בכשופיה ונאופיה, ותלך ותתע אחר אחד השיחים מאשה זקנה, תרבה מוהר ומתן בעד סגולה להן, תזל דרכה לבקש אהבה, וכל אשר תאמר הארורה השואפת לכסף תתן העניה הסוערה הזאת... ע"כ בא הצוי מכשפה לא תחיה. ולזה אחז"ל (פ"ד מיתות) דבר הכתוב בהוה, שרוב נשים כשפניות הן. - וגם בימי הבינים (מישמעאלאמער) שרפו כל אשה הנודעת למכשפה (העקסען־פראצעססע) כי רבים חללים הפילו בסכלותן, בנתנן להנשים השוחרות מהן רפואת תעלה, חן, בנים וכו' שרשי עשב אשר רעל מהול בהם והביאו עליהן קללה תחת ברכה. כי לאיש אובר עצות קשה יום אשר לא ידע נפשו אור שכלו נדה ואיננו, על כן ביום צרה ותוכחה ישען על קנה דצוף, ויתן און קשבת גם לאשר מארץ יתן קולו ומעפר יצפצף... הלא גם שאול בחיר ה'! ביום נאצה הלך לבעלת אובל) ולא זכר כי בהלו נר אלהים עלי ראשו הסיר האובות והידעונים ורוח הטומאה העביר מן הארץ, כי מעוצר רעה ויגון עששה עינו והלך חשכים... ואל עת כזאת עיני בעלת אוב צופיות.

נעים לה אשר עיני לאו צעירנו מה, בצרון בית הסלה (קלויז) אחד נולדו סודת חללים בלי הכרין ונש, וימרוהו בצכרין צוף חספה, אך בנינים חסדים לא נולדו גם הוא. מי יאמר, כנס אל הקודש, לנעול נעל חס"ק? וכל צעל בית החספה, חכן אין פולה מה אין גולה דבר, כנס וצרו שצוהו ימים עד אשר נודע הדבר: לאשה אחת אשר הפילה פרי צבעה דבר יגונ צ קבולה לשגר כחם בללעת, צה סג צ מוח ס"ה לבו לל צה צען הסרה, צג לל הדבר הזה צדעת, כי יעללו ימים לללה, השפה שזחה אחרי דברי הקטנה לא שנתה, כי חונתה הסנים צווח וספל עוד שוררת בצללנו, עוד לא זכר יתחזקו לא עיס ולאשים, וכל סרולה ליטול את הסם עד ש פל צות יקדישו ויערינו. —

בח) גם אני שצתי ורחה שוח ומזוחות, כי בנינים ההמה גם הנשים ונולדוהו את נפשות לפורקות, בשעורם על רחם כל חולי המשפחה, העשעשה ונעשמה, וכל איש יזוע חולי, ונשי ונפלי, עת אשר מתכאבו יאחזוהו, והנולקה חקפסו, ינחר ייספה נעששו, וקבל ואמר ונשרו מה ופייסה, ומהנכרה והנצינה, וידיהם חושים העשינה וכו', תלוינה להביא ימים שחוקים, תשימה צווי לוחמה ושיחן נחלסוה, ובעללתיים ששפטה, רוח קדים חרישים, שחונתה: רחו חך לפו הבחלים על פני הנוים וחך רצו בעללתיים, אין זה כי אם חוש צנחחו עין רעה צין הערבים, אחרי אשר ישן עתה להרים (המזיון שער ד' ס"ה).

כג) והנהה גיב הנוזלוהו חלחה חלויים, יגידו החותיות לחסור ולפנים, כנחשטים ועוניים, עת השמככה זוגם ננמ חך עים לוכנים: תשינה אוחותם חוהוה, צנרות אשר על פני סרובג חרותוה - חלנכרה כי נכרתו עליה יג צריותה, כי תשינה לנחשים ולחיותוה, שנו ימין ורחה סקל וחונתה, כא"ס ונלחנה וצידו מרצ חונה, יורה יורה כי נבעת נשני מרצ חונה ושור שמואל ורחה נעשה שביים, כמים הכשפים וכו' וכו', וכנהנה רבות חונתה, העשינה גם הנה צענהה, לבקש נעשה חך יקמו וחרי צנרנה, וחך כי אנשים אשר שקר חנונים, כל אשח על שפתי שמוס, אשר על עקב צעהה ישווה, ובכסף יקומוהו (ש).

ל) מה חוקו דברי חז"ל (החמוחל אמור וילקוע השעעוני שמואל) וישב על שאלו ב' לחוגר מי' ה' אם יקרב עון צדבר הזה (שי"ח כ"ח) למה היה שאלו דונה לאשה שסיפה נחונה חלל חסונה

או תלכד בחרמה איש ואישון. החכם והסכל, וכל אשר תאמר ינתן לה. — והיא אתתא הנצבת לפנינו בראש המאמר הזה, היא אחת מהנה. היא ידעה שרבי חנינא הוא גבר חכם בעון, ורצתה להפחידו ולצודו בחרמה. בעשותה נוראות, ובחרה בתרמית אשר לא יבין ר"ח. ולקחה עפר לכשופיה מתותי כרעי דריח. כמו בענין ממיר ונעלם מעיני ריח וזאת כוונה המספרים השלמים תותי כרעי" כמו שאומרים על ענין הנודע לחכם. החכם עיניו בראשו ועל עורת הכסילים, כסיל בחושך הולך" כי לו רגלים בלא ראש ועינים — כן מליצתם על מעשה הנעשה שלנו נבין. תותי כרעי" (וכעין המליצה: בין רגליה כרע נפל לשופטים סי' ה' שהכונה שהלך אחריה בשור למכה ועל מחצה רקתו, אור שכלו) ורצתה לצוד נפש ריח בהפילה עליו אימתה ורוב עצמותיו תפחיד. ויהתל בה ריח ויאמר: שקול. אין עוד מלכדו כתיב אין חדש תחת השמש, הטבע וסתריו האותות והמופתים, וכל יד החזקה אשר יעשה האדם, מתת אלהים היא. הפתי הנמהר יבוש ויחתה מהם והמשכיל יבין הדבר לאשורו. ולא ימיר כבוד ה' בלא יועיל ובפסילים מבחילים — וכאשר נתקשו החכמים באמרם: קשה כשפים שמכחישין פמליא של מעלה. ר"ל מהירים בתרמיתם עד שיבואו אנשים לידי הכחשה שיוכלו לשדד הטבע הנקרא פמליא ש"מ (הארמאניע) כי להדומים והצמחים כמו להחי והמדבר קשר נסתר עם נגלים וצבא מרום והמה יועילו לרצחים להיות מה שהם (כשחז"ל אין לך עשב ועשב למטה שאין לו מלאך מלמעלה וכו') וע' עין יעקב בשם הרשב"א בכונת פמליא ש"מ) אז השיב התרצן שאני ריח דנפיש וכותיה. ר"ל הוא זך השכל להפליא ואיש אשר מהור עינים כמוהו. לא יחת מפני כל ולא יחשיך אור עיני שכלו והוא מלא עינים (כמשחז"ל על מלאך המות שהוא מלא עינים יען כי אין נסתר מחמתו וקצפו ורואה בכל עבר ופנה) שכלו הולך ונכון. כידוע שרבי חנינא היה בקי בחדרי התולדה בקי ברפואות (יומא מ"ט) ואמר מעולם לא שאלני אדם על מכת פרידה לבנה וחיה. (שם וחולין ז'). והיה מלומד בנסים הוא הטבע הנעלה העומד למשמעת החכמים השלמים הבאים בסוד ומרחבי התולדה ומסתריה נגולו כספר לפניהם — וראה ממנו (יומא נ"ג: ותענית כ"ד:) והיה בורח מרוב שקידתו בתורה וחכמה מחבלי עוה"ז וחמדותיו כמש"ל בברכות י"ג. וחולין פ"ג. ותענית כ"ד:) חנינא בני די לו בקב הרובין מע"ש לע"ש. ולאשתו נתמלא התנוד כולו בלחם (תענית שם) ולבתו נתחלה שמן בחלא ורמי בשרגא אמר, מי שאמר לשמן וידליק יאמר לחומץ וידליק (שם) ועיזו הביאו דובים בקרניהם (שם) והרג ערוד ונפתח מעין תחתיו (ירושלמי פ' א"ע ט' א') וע' ברכות ל"ג אוי לו לערוד שפגע בו רחב"ד. לאיש אשר אלה לו מה תעשה אשה חכמה בחכמת הקסם כי המשכילים יזהירו בחכמתם כככבים ובינתם כעצם השמים למודר, לבם לא ינוד גם אם יראו תהפוכות נעשו בארץ, תומת לבכם תנחם בשלום וכמישור נצח.

וכשנעתי במי נעלם — כי אין אלם מועט אל"כ ככנס צו כוח טעות, כי האים צלל ונמלוק יחסכו לחובות שכלו, ונעתי יענע ציון סיגונוס, בקס כרף יחסוס, ויחסוב ונלוא נמר בלכס יחיס מסלט לו. טיב אמרו חז"ל (צ"ע ע"ז) אין אלם נחפס על לערו. טיב אשרי האים ישמור נפשו והם ומשונס כי צה' ימים חסלו אז ילליה וזו יסכיל.

הוספה אל השחר הובי זי.

(השמטה מן הערה סימן י"ב).

והנה ידעתי כי הדבר הזה עומד ונעלם, אכן רציתי אומר, הני כי שדמות קדים הם. ואשיב עליך, כי בארתי, כי עבר אהה ואל עבר השבז היה כונה השם באשר ברא האדם ונורתי וגשמי וכן מהם צברך השוי, לעונך לא יעז אחר אחר ומש, וכאשר שמש לקול אשתי נטה ציורא אחרי המומר. אז אומר לו השם: עבר אהה, כבר נהפכה לגשמי כולו, והירומני חוקק עבר, ע"כ אל עבר השבז. — וזולה פרושי זה כבר הצוטל רציוני ע"י מואמר רש"י (צ"כ ס"כ) מוכאן רמז להחייא המתים מן התורה, כי אל עבר חלך לא נאמר אלא השבז — וכפרשי ונחמה כהונה, שהכונה אשפי שחלך אל העפר השבז לעה התחייא. מה גם לדעת התקובלים הגלגול חך בשלח יעשה האדם השונה, והרי אלהי עשה השונה כמואר במדרש (יע' עברי אחני שיה ד' גליון 8 ומש"ס) ודוד עשה השונה וכמחז'ל (שבת כ"ו). כל המומר דוד הטח אינו אלא עושה. ובהכל ד' אל' (אליהו נבי' ס"ב) עשה השונה וע"ש ס' יעושה יעקב, ולמה חסלגלל נשמחם עוד? ועי' ריקעי"ט ס' מ"ג ויהי הבה בשמח חיים פ"ג שכל הגלגולים דוקא חל על עשו השונה ולא שנו צמייס. — ומפסק ורח דוד ונלכס אשר חקים להם אינו רחיה שזרע דוד יקרא על שם דוד. וגם צמייס המתים יחיה דוד בעלמו, וחקן לה חנורו (קסטרין ל"ט). עמד הקנ"ס להעמיד להם דוד חתם השומר ועבדו אה ד' אליהם ורח דוד ונלכס אשר חקים להם (ירמיה ל') הקים לא נאמר אלא חקים וכו' וכו' ע"ש. ואם היה כדעת הרב נאמת חיים צודאי לא היו דורשים דעה זו. ומפסק ויעז אדם וכו' כי שם וכו', לא אצין הסרתו השאלה, סוף סוף היה די באמרו חתם הכל ואם היה אומר חתם קין כי הרג אה הכל המרשחי. יען קין הולך להחלגלל בשמלו. אבל למה קין מלגלי הכל? ובמדרש רבה על לא חתם צבשו? אכן ספירוש האמתי כי אחרי שהכל נהרג, קין לא היה השבז להם צהיחו צרע. וגם ידעו שסופו לקבל ענשו סיכרג, במאמרס (אבות) על לדעתם חמסוך. לזה נחם אדם צבנו שם חתם הכל אשר נהרגו קין והוא היה מחדש נמשו אשר עשה ד' לענחמו — ומאל"כ על קין לא אבו לנחם צהיחו רולח וגונו דעה עליונה כמו ספיר"ס ע"ש ויאלו קין מלגלי ס'. ובמדרש רבה דוד אצור: שם לי אלהים זרע אחר. ר' הממונה צבס ר"ש אחר נקחלה אחיו זרע שהיו צא מוקוס אחר. ואיזו? מולך המשיה. חתם הכל. חתם הכל כי הרבו קין, ומעיי"ש של הכל נהרגו קין, נצ' אלונה שהיו סמוכין זה לזה סכרה רוח אהה ממן ושל על צדו וספרו, כך חתם הכל כי הרבו קין, ומעיי"ש של הכל נהרג קין — רלו צזה לבאר כי לזה נכושו שם כי היה הולך להם זרע חמסה כי נשכלו ומשניה מן קין והכל יחד, שעי' ספירוש של קין לאחיו הכל נעקרו פניסם. והנן ס"י זה, ובפסקו יחי רצונו ואל יענה נעיונה מולד תליה מז'ל צמיי"ו וצמיי"ו כי בהכרת הנפש צמיי"ו צמיי"ה הנוטה לא היה לו חסדן הקוניה לעי"ה, לא כן בגוש אים חור אדם וצמעה סה, כי צמיי"ו הוא יוס לדמו לעולם שצולו חוקו (עמ"ש עברי אחני שם. וע"ז אומר קהלה ז'. טוב שם ומשון ויוס האוה ויוס הולדו. כי אז נחשב יוס האוה הראשון והולדו לע"ה). ואהה כונה המתרגס: ונזוחה תיניח לא ימות כמחז'ל מוש. וזולה זה דמוק מולד ימו צרקעי"י, כי חך חמשה הפלה חורו הנציאים חך ומה? ויהיה לו להסער ומלס, ולא להחלגלל צין' הרוגי מלכות. ומה שכתוב עוד בפסקו דוד הולך ודור צא שפיה לו להסך הסוים קודם להסך ע"ש פסק יוד שמה נהגלגל לו רחיה לגלול. כבר בארתי צעברי אחני שנה ג' גליון ע"ו ע"ש. וכן כתב הרמב"ם ז"ל (הו"ט ס"ו ו"ח) כי החתלה הנמלכות הווחו הנכסדות שלשה, המומר הורה והסדר המיוחס אשר הוא מוצר לעולם וכו' וזה הלך היה הסער מן החתלות וכו' ע"כ בלדק אחר דוד הולך קודם. וע' באור רמב"ן בקהלה ונשלה השאלה. ומה שכתבס צב' הכתוב (קהלה ח) ובין רחמי רשעים קבורים וכו' וכו' והחלגלל לגלגול המרווח צבבו זה. המעיין במדרש קהלה יראה שפירשו רשעים קבורים, מוקוסים בשמחם, ובאו, שקעה שמשן ולא נעשרו. ומתקוס קדוש הילכו, וניה הכנתה וניה המדרש כמו לזיקים גבורים, ועי"ז נשכו מעשיהם הרעים אשר כן עשו. (ול הגירסא וישתחוו הכונה שישתחוו צביר שמשו לדק ועוב) וזה ס' נחמד — כמה נוכל להרוס כל צנין רציוני. ואמנה ששערות כאלו קורי עכביש הנה. ועוב היה לו להציח יומר הפסוק (קהלה ו' י"א) אשר ניי יגיד ללדס ונה יחיה אחריו חתם השמש, מפסק (ג' ו') כי מוקרה צני האדם ומקרה הבהמה וכו' הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר (לעדת חזקה, יטוב שנית לעשר) מי יודע רוח צני האדם העולה היא לעולה ורוח הבהמה היורדת היא לעטה וכו' כי חולי רוח האדם עוד לא יעלה על כי יצוה שניה הכה יצוה בעלמוה יצוה רוח חיים, ורוח הבהמה חולי לא חדר מטה כי צה נפש ששכלת אשר חל"כ" חגביה עוק מרוויס שמכון ושם צמיון עוזה. ויהיה ס' במאמר הנחב (ברכות י"ז) סוף אדם למוח וסוף צהמה לשמיעה וכו'. כי טוב ללדס כשימוה ולא יצוה שניה סה, ועוב נבהמה ששמיעה בכשרות ולא חבוה שניה סה עלי חלך — — — — — ויולדו כה הממתיים בגלגול ורחו אלו לחסם, הייתי מתיי השאלה הז' ששאלו לר"ם באון (ס' המתייה והפדות) ואל, חך ישוק עפר חרץ לעשלי חמיס רביס שמיז צעה המתייה והאלונה חתן יצולה לנכבד לכל העם הזה? כי מוקר החשים לא יהיה גדול כאשר ימוו השואלים, כי כלם נעלעלו פנאים ושש, ולא ינאלו המתים פני הכל ועריס כאשר דמיו — — — — — ולא נעמד לחרון רכ"ס ומשכון סר"י מעריני ובאורו סם. וע' שבילי אמונה לר"ו חלדני סוף נחיו עי' ששמח הכל בחלגללה צושה רציונו וכו'. וישוה על שלמה הנ"ל וחקי חמיה צעה אחיה עם הגוים שפויס ללחיה גוים השבז מעוניה?

גם צדור אחרון הציח לנו איש עבדי הדאקטאר ר"י צהרש קשורו חולר החכמה (לד ע"ח) וז'ל חבל  
 גם חיכות קשור הנפש עם הגוף לא נודע לנו בצדור והשאלה הזוה גדולה וכו' והחשובה וכו' יליחם  
 הכשמות ע"י הגלגול (פער מעטעמאזיכאזע) כ"ל כי הכשמות מכל המגלגלים יובלגלו וישנו הגופות אשר  
 צהם הנה שקורים וי"ינו או בקדור אחד העולה למועלה ד"מ ונפש לונה יעשה נפש צהמה ונאונה  
 נפש היה יותר משכלל ולקוף נפשית בזה צדור האדם. וזה שקוראים המקובלים: יעשה הפולחן. וזה"ל  
 וזה תקנה לעולם שלמות והשכלות והמוקדמות. אז הכנס היה אחרי הפדעה והגוף הזה צדור אחד  
 אחר יותר מוכן לקבל הכשמה והלק. או בקדור אחר היותר נפש ומה. מנוק אחד רשע אל גוף  
 צהמה וכו' וכזה עם שפדעה הזאת יותר טובה צ"ן הו' שהביא עם (2) חבל היה הכחה צלי מופת  
 לחייתו. וזה אכ"י חולי' החכמים ביהדות חבל ונה אעשה והרב צעל נשמה חיים הפדעה על המדה  
 עד שפסק כ"ב עם העתיק אמונת חכמי העמים בגלגול לזרז לכל צעל נפש. הוא הציח ראייה  
 מנדרי הוויכוח שמקיים אשר רעי וחברי אוליפוס הכשמו בחזרים חבלו הוויכוח עלמו היה מחליק  
 בצלגולי נשמות צעלי חיים. וכן אינטידיקליט אשר על עלונו: נער הייתי גם נערה לפור שמים ודג  
 חים עובר ארמות חיים. ואינוחי המשור גזר על הוויכוח משיר יו"ן שנחגבל צעוק הקרח טווח  
 (פאוורן צלע"י) וחל"כ החבלל צדורו וסיה עקיים בחזקת היר שהוא היה נשמת הוויכוח (\*). והכלים  
 כהנה וכהנה. ומלמד שריקטו וקיעתו הכחיסן בגלגול כחוצר צהצדנאל עם. גם הגאון ר' קעדיס  
 גלזון לא הפך עם, וכזה במאמר ו' ונאחזת הנפש (מקפרי האמונות והדעות) וז'ל ודברים צדים עם  
 השגוון והערצוב (ר"ל מהגלגול לחובן צשמעון וכו' או צצחמה) והשכלתי צנה שחושבים שהביאם  
 אל המחצת הזה. ומלחמים לדענה שפזים וכו' שראו מדות רבות מנבי אדם, ומלחום דווחות נעדות  
 הצחמות וכו' עניו כנדה הלחן, ורע כנדה החיות, ורעצתן ככלל, וקל כעק והדווחה לזה. והקטיונו  
 לזה. ומכיוון צעבור חלם צעניוים, שחלה העדות לא היו צצני אדם, כע שיהי צעם ונחמות  
 הצחמות. וזה יחמדן חלחלים מורה על רוב סבלותם וכו' חלה היה סיליחה מן המושכל וכו' וה"ל  
 שחם נחלים בקפקור מן האקרא וכו' שחם דברי משה (דברים כ ט יד) כי חם אשר ישנו פה וכו'  
 ואחרו שזה מורה על שרמות החכרונים הם רוחות הראשונים וכו' זה נפש חכית העעות וכו'  
 ע"ש שהביא הרבה פקוקים ונצעל כל רחיותם והפקוקים ומקיים ולא הפינו הפחחים וכו' ע"ש.  
 גם הצעקרים ונאחר ד' סר"ע כחז וז'ל ונכחן יאל לקלח הפזים דעה הגלגול וכו' חבל חין זה  
 נכון וכו' ויותר רחוק ויה שיוארו נשפעות האשמים ומתגלגלות צצעי' והם ירע. עכ"ל והרב  
 הצדע"ש צבחרה ומלחם מן ויופי ערה יקוד הגלגול עד היקוד וחלתי כי הרשע"ל ז'ל הכינה  
 שפדעה אחרת (ש"ח הרשע"ל ח"ב צ"י ח"ה) נראה כי נאונת לו וגם הרשע"ל הפכים לזה. והר"ח  
 צמור כחם בקפרי השצבי אוח בגלגול וז'ל דעה חז"ל (כחבורה קוד), שפחמיית האחים לא ימיר רק  
 חמי ח"י וחוחן שחמ"ל ע"י גלגול ונחילות יבואו לח"י ושם ימיר. וצקוק הביא: וז"ל צעלי בגלגול  
 לא ימלע ערעם שכל נשמה וכו' וכן חוורים שפחמות צעלי עבירי' יתגלגלו צבועי' צע"ח כל אחד לפי עונו  
 כגון האל על הזכר נשמותו התגלגל צחרנדה (הרובע ורצע) והאל על ח"ח נשמותו תגלגל צמול  
 ולכן עקר דוד (חלים ל"ג) חלשים לה' כי גוול עלי, ע"י חודך כי העצרת מחלתי והכלל נפשי מן  
 הגעל עכ"ל. ואחי לא חבין ח"כ למה יובלגל אח"כ צצעי' ור' העביר משחחו, וגם לפי מה  
 שהביא הרב נשמה חיים צעם שריקטו ינה על ח"ח ומתגלגל צמור, וא"כ המקובלים סודרים  
 זה חם זה (ולא מנינו מנר גוול כ"ח צעירובין דף ג"צ): ועוד חשפלה כי לדעה ריקאלי' עי' העושה  
 השתה נעטר מהגלגול, ולדעה חלחית כהנה (שער הירח ש"ג) הגלגול לגלל מחור צעולם ונאונה  
 לא ימלע איש וישחין כ"י ז'ל: ונעטון אה יערך לגלול לכשמה אחר שהיא נעטר צנחיים. חירך  
 מורי ע"ה כי הגלגול ל"צ קבות, ח' לחקרון וזוה שלא השלים ולריך לחזור ולהשלים כראוי וכו'  
 חש' קול או דבור שלא הוליים צדעיו ורתינו לסויה השם שכל מחור לצדו בגלגול וכו' וכנעט  
 לא שבק חיים לכל צריה. — (וופרש חדש אשר יבאר נשמות גם ע"ד נקטר פירש צדור חדש  
 ואכ"י כחצני צמים דעה צדור הגלגול, והצורר יבחר. סוף דבר הנאמין יאמין. והנעטן לא יקרא  
 עיין. והאננה נרע לקך היעין.

(\* חולי' היחה הכונה צזה. שרומ חוליחו היחה גם עליו. ובקנינון לשונו דבר לחום, וכן  
 יאחר לזונו. ע"י שרדיתו ויח סילגער". . . וכן הערתי על ונאונר (ברכות כ"ח): צענת פעריתו  
 על ריב"ז אשר פנו כלים משני הטוחה וסכינו קסל לחוקיק ונלך יהודם עזה. כי צחיורו ורש  
 עוב עונו כחוקים. שיהם שקדו על דלתות ציהוד' לחורה ותעודה, חוקים אשר (סנהדרין ל"ד: )  
 כל מי צחינו עוקק צחורה יקדך צחרד זו, וריב"ז ליווד מי שנה להלמידיו (כ"ה לל: ) ולא קדעמו  
 אדם צצחמיד ולא חתרו צצחור' ויח' (קוסס כ"ה). וביעי חוקים לא היה נעלה בכל ח"י עם הארץ  
 (שם צצחדיין) וכן העעיר ריב"ז חלמידים אהות העולם (אבות ט"ב) ונורי חשלה חחורה והאונר  
 כי חלול יבנה ונכמה וכו' והעתיק ארץ (גועין ל"ו): חוקים היה מוכר צעוועה וטורה (שם  
 צצחדיין) וריב"ז (שנה ל"ד). קלן חורוקים חרונה. וגם (ספרי חקת) עשה מרה חרונה. וגם עשה  
 אחר פנו כלים משני הטוחה. ע"כ רוח חוקים לפינו עקק צעק נשמו לפני. חללים לחור צחר  
 עליון ואחר פנו וכו' וסכינו קסל לחוקים ונלך יחודל שכל. והכן.











B  
216.



